

Grant Thornton Haber Bülteni

Sayı: 35 / 2026 1. Sayı / Yılda 2 Sayı Hazırlanır / Ücretsizdir

66

İş dünyasının değerli temsilcileri,

Dergimizin yeni sayısıylar tekrar bir aradayız.

2026'nın ilk yarısı bizler için insan kaynağı ve sistem yatırımlarımızı artırdığımız heyecanlı bir dönem oldu. İş dünyasına artık IQ ve EQ kadar önemli bir kavram olan DQ (Digital Quotient) yön veriyor. Dijital yetenekler ayırt edici bir güç olarak öne çıkıyor. Grant Thornton Türkiye olarak bizler de çalışanlarımızın dijital yetkinliğini daha da arttırmak üzere harekete geçmiş bulunuyoruz.

2025'te ilk turunu başarıyla tamamladığımız Grant'ed işe alım programımızın 2026 ayağını hayata geçirmekten mutluyuz. Kariyerine sağlam giriş yapmak, teoriyi pratiğe dökmek isteyen idealist ve başarılı gençlerimizi bu özel program kapsamında aramıza katmaktan gurur duyuyoruz. İç iletişimde duvarları kaldıran, güçlü çalışan deneyimi formülümüz ve etkin iç iletişim programımız HR Connect hız kesmeden devam ediyor.

Geçtiğimiz günlerde Fast Company ev sahipliğinde Kapadokya'da gerçekleşen Leaders@ Camp Zirvesi'nin co-sponsoru olmaktan memnuniyet duyduk. Ülkemizin önde gelen İK ve Marketing liderlerini bir araya getiren zirve, ilham dolu paneller ve paylaşımlarla tamamlandı. Geleceğin iş yapış modellerini bugünden ele alan zirve, çeşitli şirketlerden değerli katılımcıların görüşleriyle üzerinde düşünmek üzere etkileyici kavramlar yarattı.

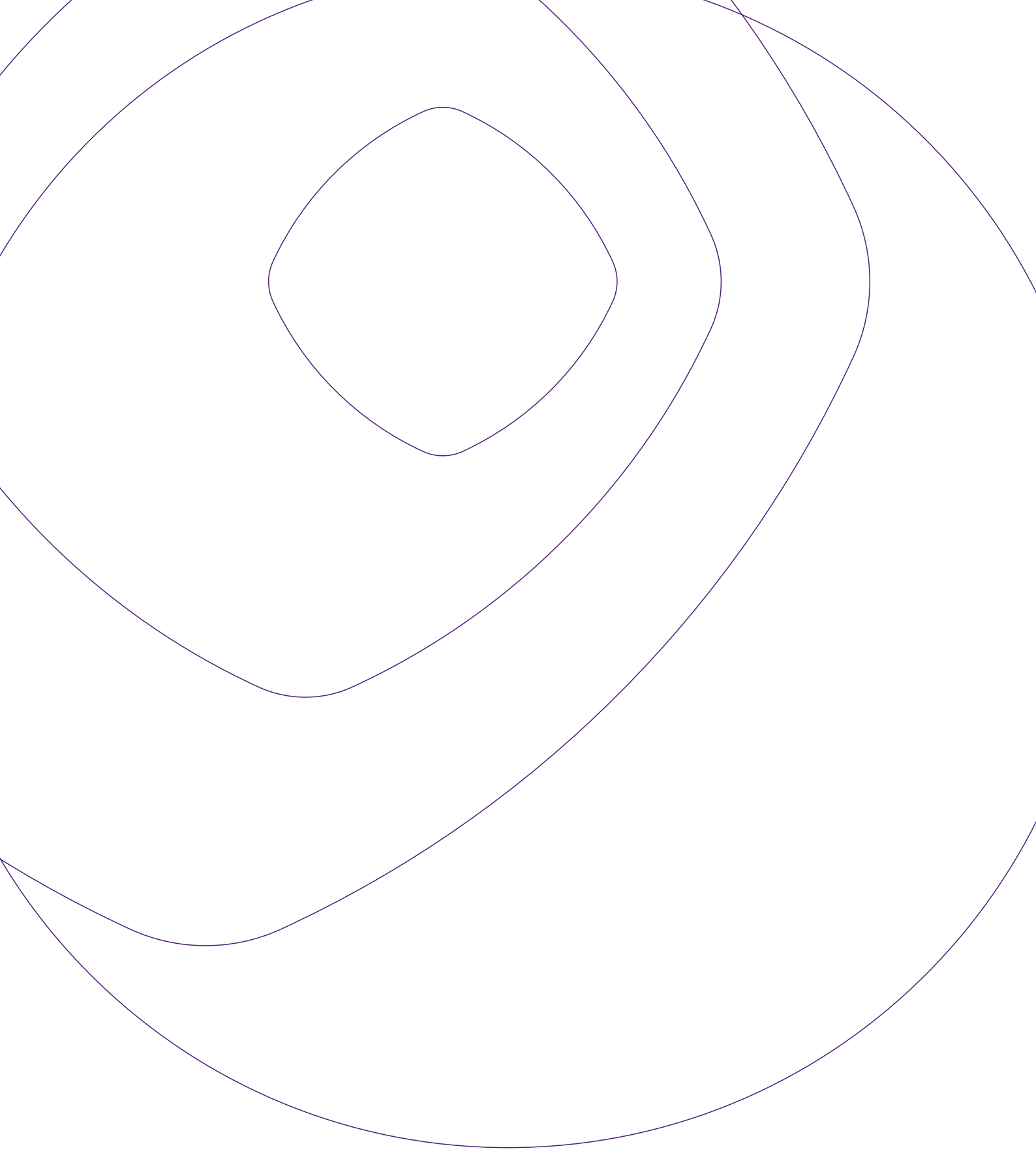
Ayrıca bu sayımızda; 2026 Yılı Güncel Özelgeleri Yönetici Özetleri; Sürdürülebilirlik Raporlamasında Olgunlaşma Süreci: TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporlarında Uygulamaya İlişkin Gözlemler; TFRS 18'e Geçiş Hazırlık: Finansal Tablolarda Sunum ve Açıklama Standardı; GİB'in Küresel Asgari Vergi Altyapısı Netleşiyor: Beyanname ve Bildirim Taslakları Yayınlandı; İş Dünyasında Kadınlar 2026 Raporu: Görünür Rol Modelin Değeri; Bağımsız Denetim Yükümlülüklerine Genel Bir Bakış; Gözetim Uygulamasında İndirilemeyen KDV ve YMM Raporu Zorunluluğu: Rapor Hazırlama Esasları; İBR 2026 1. Çeyrek: Türk İş Dünyası İki Kutup Arasında başlıklı makalelerimizi bulabilirsiniz.

Keyifli okumalar dileriz.

Saygılarımızla

Emin Taylan
Grant Thornton Türkiye
İcra Kurulu Başkanı

99

İçindekiler

2026 Yılı Güncel Özelgeleri Yönetici Özetleri	6
Sürdürülebilirlik Raporlamasında Olgunlaşma Süreci: TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporlarında Uygulamaya İlişkin Gözlemler	10
TFRS 18'e Geçiş Hazırlık: Finansal Tablolarda Sunum ve Açıklama Standardı	14
GİB'in Küresel Asgari Vergi Altyapısı Netleşiyor: Beyanname ve Bildirim Taslakları Yayımlandı	22
İş Dünyasında Kadınlar 2026 Raporu: Görünür Rol Modelin Değeri	26
Bağımsız Denetim Yükümlülüklerine Genel Bir Bakış	30
Gözetim Uygulamasında İndirilemeyen KDV ve YMM Raporu Zorunluluğu: Rapor Hazırlama Esasları	34
IBR 2026 1. Çeyrek: Türk İş Dünyası İki Kutup Arasında	38

Fatih Güven

Partner
Vergi Hizmetleri

fatih.guven@tr.gt.com

2026 Yılı Güncel Özelgeleri Yönetici Özetleri

1. Kurumlar Vergisi

• Asgari Kurumlar Vergisi ve Yatırım İndirimi Tuzağı:

- **Kritik Uyarı:** Yatırım indirimi üzerinden hesaplanan %19,8 oranındaki stopajlar, ödenen asgari kurumlar vergisinden mahsup edilemez. Bu durumda olan yatırımcı mükellefler için beklenmedik bir nakit çıkışı ve “çifte maliyet” riski ortaya çıkmıştır.

• Müsadere Edilen Paylar (TCK 54/55):

- **Risk Analizi:** Mahkeme kararıyla (iyi niyetli üçüncü kişi olunmaması gibi nedenlerle) müsaderesine karar verilen iştirak ve bağlı ortaklıkların maliyet bedelleri, GVK 40/1-3 kapsamında “zarar veya ziyan” olarak kabul edilmez. Bu kayıpların kurum kazancından indirilmesi mümkün değildir; bu kalemler doğrudan kanunen kabul edilmeyen gider (KKEG) statüsündedir.

• Ar-Ge Hibeleri ve Vergi Kalkanı Etkisi:

- **Stratejik Not:** Kamu kurumlarından (Kalkınma Ajansı, Cumhurbaşkanlığı vb.) alınan hibeler “özel fon hesabında” izlenerek vergi dışı tutulabilir. Ancak, hibe ile finanse edilen harcamalar Ar-Ge indirimine konu edilemez. Yöneticiler, “bedava kaynağın”

aslında Ar-Ge vergi kalkanını nötralize ettiğini finansal modellemelerine dahil etmelidir. Hibeyle alınan kıymetlerin amortismanları da hibe tutarına isabet eden kısım oranında indirim dışı bırakılmaktadır.

• Dijital Gelirler ve %5 İndirim Şartı:

- **Soru-Cevap:** Uygulama mağazası (App Store/Google Play) gelirlerinde %5 kurumlar vergisi indirimi neden reddediliyor?
- **Stratejik Cevap:** İdare “münhasıran yurt dışı” şartını teknik bir blokaj olarak kullanmaktadır. Uygulamanın Türkiye’den tek bir kişi tarafından indirilmesi veya erişilebilir olması dahi, tüm kazancın bu indirimden (yurt dışı hizmet kazançlarına ilişkin) mahrum kalmasına neden olabilir.

• Enflasyon Düzeltmesi (SPK Lisanslı

Firmalar): Bağımsız denetim şirketleri “sermaye piyasası kurumu” sayıldıkları için %30 vergi oranına tabidirler. Bu kurumlar için 2024 ve 2025 dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapmak zorunlu olsa da, bu düzeltmeden kaynaklanan kâr/zarar farkları vergi matrahında dikkate alınmaz (vergi nötr).

- **Değersiz Alacaklarda “Kesinleşme” Şartı:** Alacağın gider yazılabilmesi için sadece borçlunun iflası yeterli değildir. İflasın kapandığına dair **kesinleşmiş mahkeme kararı** bulunmalıdır. Aksi takdirde yapılan gider kaydı, incelemelerde cezalı tarhiyata neden olur.

2. Katma Değer Vergisi (KDV) ve Tevkifat Riskleri

- **Tevkifat Yapılması ve KDV Oran Tesisine Yönelik Verilen Özelge Özetleri Tablosu:** KDV’de “hizmetin niteliği” ile “hizmeti sunanın lisansı” arasındaki gri alanlar, hatalı faturalandırma ve vergi ziyaı riskini artırmaktadır. Aşağıdaki matriste güncel oran ve tevkifat kritiklerini bulabilirsiniz.

Hizmet / Ürün Grubu	KDV Oranı / Tevkifat	Stratejik Uyum Şartı
Fizyoterapist Hizmetleri	%10 (İstisnai)	Sadece uzman tabip teşhisi ve yönlendirmesi varsa indirimli oran uygulanır. Müstakil ruhsat yeterli değildir.
Havyar ve Ürünleri	%10	ÖTV (IV) sayılı listede yer aldığı için gıda istisnası işlemez; genel gıda oranından (%1) sapan bir maliyet kalemidir.
Patlayıcı Madde Nezareti	4/10 Tevkifat	Hizmet, yapım işinin (inşaat taahhüt) ayrılmaz bir parçası kabul edilir. Malzeme bedeli ayrıştırılsa dahi toplam bedel tevkifata tabidir.
İade Edilen Demir-Çelik	Tevkifatsız	İthalatçı tarafından niteliği değiştirilmeden iade sonrası yeniden satılan ürünlerde tevkifat uygulanmaz.

- **Kısa Süreli Kiralamalar:** Günlük/haftalık kiralamalar organizasyon gereği “ticari kazanç” ve %20 KDV’ye tabidir. Ancak ticari organizasyon olmaksızın yapılan devre mülk kiralamaları GMSİ (kira geliri) sayılır ve konaklama vergisinden muaftır.

3. Dijital Ekonomi ve Bireysel Kazançların Vergilendirilmesi

GVK Mükerrer 20/B istisnası, dijital içerik üreticileri için bir koruma sağlasa da, idarenin “Platform” ve “Hizmet Niteliği” ayrımı şirketler için tevkifat riski doğurmaktadır.

- **Platform Ayrımı (Web vs. Mobil Uygulama):** Oyun veya yazılım geliştirme geliri, eğer genel bir web sitesi üzerinden elde ediliyorsa “ticari kazanç” sayılmakta ve 20/B istisnası dışına itilmektedir. İstisna, münhasıran mobil cihazlara yönelik ve uygulama mağazaları aracılığıyla elde edilen kazançlarla sınırlıdır.
- **Online Danışmanlık ve Eğitim:** Psikolojik danışmanlık gibi “şahsi mesai ve ihtisasa” dayanan hizmetler, internet üzerinden verilse dahi serbest meslek faaliyeti sayılır ve 20/B istisnası kapsamına girmez.
- **Sosyal Medya Danışmanının Statüsünün Kontrolü:** Şirketiniz bir influencer ile çalışırken, hizmetin 20/B kapsamında olup olmadığını (banka kanalıyla vergilendirme) kontrol etmelidir. Kapsam dışı (örneğin web sitesi tabanlı) bir hizmette stopaj ve 2 No.lu KDV sorumluluğu doğrudan şirketinize geçer.

4. Veraset ve İntikal Vergisi

Özellikle aile şirketlerinde halefiyet ve varlık transferi süreçlerinde “değerleme” ve “öncelik” kuralları kritik önemdedir. İşte bu kapsamda sorulan özelgelere gelen cevaplar şu hususları önümüze çıkarıyor;

- **Hisse Değerlemede 3 Yıl Kuralı:** Anonim şirket hisselerinin veraseten intikalinde; hisseler borsada kayıtlı ise **ölüm tarihinden önceki üç yıl içindeki en son işlem değeri** esas alınır. Eğer 3 yıl içinde işlem görmemişse veya borsa dışı ise “itibari değer” (nominal) üzerinden beyan yapılır. Bu ayırım, vergi matrahını doğrudan etkileyen teknik bir nüanstır.
- **Mal Rejimi Tasfiyesinin Önceliği:** Miras paylaşımından önce sağ kalan eşin “edinilmiş mallara katılma” hakkı çözülmelidir. Bu hak terekeye dahil edilmez ve **1136 sayılı Avukatlık Kanunu (35/A)** uyarınca düzenlenen bir tutanakla ayrıştırılabilir. Mal rejimi tasfiyesi, mirasın tasfiyesi için bir “bekletici mesele”dir.
- **Özel Sigorta Ödemeleri ve VİV:** OYAK veya benzeri sistemler üzerinden anlaşmalı sigorta şirketlerince ödenen vefat tazminatları, emekli ikramiyesi niteliğinde sayılmadığı için Veraset ve İntikal Vergisine (VİV) tabidir.
- **Sosyal Sorumluluk ve Araç Bağışları:** UN Ekonomik ve Sosyal Konseyi (ICOM vb.) ile danışma statüsü bulunan uluslararası kuruluşlara (milli komiteler dahil) yapılan araç hibe/bağışları VİV’den muaftır. Bu, kurumsal sosyal sorumluluk projeleri için bir vergi planlama fırsatıdır.

Sibel Coşkun

Partner
Vergi Hizmetleri

sibel.coskun@tr.gt.com

Sürdürülebilirlik Raporlamasında Olgunlaşma Süreci: TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporlarında Uygulamaya İlişkin Gözlemler

Türkiye’de sürdürülebilirlik raporlamasının ilk çerçevesini oluşturan Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (“TSRS”) ile birlikte şirketler, sürdürülebilirliğe ilişkin risk ve fırsatlarını sistematik bir şekilde açıklamakla yükümlü hale gelmiştir. TSRS’nin yürürlüğe girmesi, Türkiye’de sürdürülebilirlik raporlamasının gönüllülük esasından çıkarak daha yapılandırılmış, denetlenebilir ve finansal raporlamayla daha entegre bir zemine taşınması açısından önemli bir dönüm noktası olmuştur.

TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik raporlarının ilki olan 2024 yılına ait raporlar geçtiğimiz yıl yayımlanmıştı. İçinde bulunduğumuz dönemde ise raporlamanın ikinci yılı olan 2025 dönemine ait raporlar yayımlanmaya devam etmektedir. Bu iki yıllık süreç, şirketlerin TSRS’ye uyum sağlama yolculuklarında hem öğrenme eğrilerini hem de kurumsal olgunluk seviyelerindeki farklılıkları gözlemlemek açısından önemli bir fırsat sunmaktadır.

Bilindiği üzere, TSRS 1.17-19 kapsamında yer alan önemlilik (materiality) kavramı, raporlamanın temelini oluşturmaktadır. Bu kapsamda işletmeler, sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatlara ilişkin olarak, işletmenin gelecekteki finansal performansını ve durumunu etkilemesi makul ölçüde beklenen önemli bilgileri açıklamakla yükümlüdür. Uygulamada, bu değerlendirmelerin çoğunlukla finansal

önemlilik perspektifiyle ele alındığı görülmektedir. Ancak, sürdürülebilirlik konularının stratejik karar alma süreçleriyle entegrasyonu ve bu konuların finansal etkilerinin nicel olarak ortaya konulması birçok raporda sınırlı kalmaktadır.

Raporlar genel olarak değerlendirildiğinde; yönetim yapıları, risk yönetimi süreçleri ve sürdürülebilirlik stratejilerinin tanımlanması gibi alanlarda şirketlerin belirli bir olgunluk seviyesine ulaştığı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, söz konusu yapıların finansal planlama, bütçeleme ve performans ölçüm sistemleriyle entegrasyonu ile finansal etkilerin ölçülmesi ve sayısallaştırılması konularında henüz aynı seviyeye ulaşamadığı dikkat çekmektedir. Bu durum, sürdürülebilirlik raporlamasının finansal raporlamayla tam anlamıyla bütünleşmesi için önümüzdeki dönemde şirketlerin daha fazla mesai harcaması gereken bir alan olduğuna işaret etmektedir.

İlk uygulama yılında birçok şirketin, TSRS ve KGK tarafından tanınan geçiş hükümleri ve muafiyetlerden yararlanarak özellikle iklimle ilgili risk ve fırsatlara yönelik açıklamalar yaptığı görülmüştür. Ancak iklim risklerinin doğası gereği uzun vadeli, belirsizlik içeren, senaryo bağımlı ve çoğu zaman şirket dışı faktörlere bağlı olması; bu risklerin ölçülmesi, modellenmesi ve finansal etkilerinin ortaya konulması

süreçlerini zor hale getirmektedir. Bu durum, şirketlerin iklimle ilgili açıklamalarında daha çok nitel değerlendirmelere yer vermesine neden olmuştur.

Diğer yandan, yatırımcılar ve kredi verenler açısından bakıldığında, sürdürülebilirlik raporlamasının en kritik çıktısı, bu risk ve fırsatların şirketin finansal tablolarına olan etkisinin anlaşılabilir ve ölçülebilir şekilde ortaya konulmasıdır. Bu kapsamda temel soru değişmemektedir: “Açıklanan iklimle ilgili riskler, şirketin finansal performansını, nakit akışlarını ve varlık değerlerini hangi ölçüde ve nasıl etkileyecektir?” Mevcut raporlamalarda bu soruya verilen yanıtların çoğunlukla sınırlı kaldığı görülmektedir.

Zorluk yaşanan bir diğer alan ise TSRS 2.29(b) ve (c) kapsamında açıklanması gereken, iklimle ilgili geçiş ve fiziksel risklere karşı kırılgan varlıkların ve faaliyetlerin miktarı ile bu varlıkların toplam içindeki payına ilişkin bilgilerdir. Bu kapsamda, hangi coğrafi bölgelerin, hangi üretim tesislerinin veya hangi operasyonel süreçlerin daha yüksek risk altında olduğu gibi kritik bilgilerin çoğu raporda yeterli detayda sunulmadığı görülmektedir. Oysa bu tür bilgiler hem yatırımcıların risk değerlendirmeleri hem de şirketlerin sermaye tahsis kararları açısından büyük önem taşımaktadır.

Benzer şekilde, şirketler Paris Anlaşması hedefleri ve 2050 net sıfır hedefiyle uyumlu olarak çeşitli taahhütlerde bulunmakta; net sıfır, karbon nötr veya belirli oranlarda emisyon azaltım hedefleri açıklamaktadır. Ancak bu hedeflerin uygulanmasına ilişkin yol haritaları çoğu zaman yeterince detaylandırılmamaktadır. Özellikle, hangi tesislerde ne tür teknolojik dönüşümlerin gerçekleştirileceği, bu dönüşümlerin zamanlaması, gerekli sermaye harcamalarının büyüklüğü ve finansman yöntemleri gibi kritik unsurların sınırlı düzeyde açıklandığı görülmektedir. Bu durum, açıklanan hedeflerin uygulanabilirliği ve güvenilirliği konusunda net bir çerçeve sunulamamasına neden olmaktadır.

TSRS 2.B17 uyarınca ilk yıl için daha basitleştirilmiş senaryo analizlerine izin verilmesi, şirketlerin bu alanda daha çok niteliksel anlatımlara yönelmesine neden olmuştur. Raporlarda sıklıkla “takip edilmektedir”, “değerlendirme aşamasındadır”, “gelecekte uygulanacaktır” gibi ifadeler yer verildiği; bu ifadelerin çoğunlukla iç karbon fiyatlaması, Emisyon Ticaret Sistemi ve diğer düzenleyici gelişmelere atıfta bulunduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, bu tür ifadelerin somut aksiyon planları ve ölçülebilir hedeflerle desteklenmesi, raporun asli kullanıcıları açısından açıklamaların karar alma süreçlerinde daha faydalı hale gelmesini sağlayacaktır.

Şirketlerin iklimle ilgili riskleri açıklamakta daha proaktif bir yaklaşım sergilemelerine karşın, iklimle ilgili fırsatlar söz

konusu olduğunda daha temkinli davrandıkları ya da bu tür çalışmaların henüz devam ettiğine veya ticari açıdan hassas bilgi muafiyetinden yararlandıklarına dair ifadelere yer verdikleri görülmektedir.

2024 yılına ait raporların ilk TSRS uyumlu raporlar olması nedeniyle, birçok şirkette “gelişim alanı” veya “çalışmalar devam etmektedir” gibi ifadeler yer verilmesi doğal karşılanmaktadır. Ancak 2025 yılı raporlarında, şirketlerin bu alanlarda daha somut ilerlemeler kaydettiği, veri toplama süreçlerini geliştirdiği ve açıklamalarını daha detaylı hale getirdiği gözlemlenmektedir. Bu durum, TSRS’ye uyum sürecinin dinamik bir öğrenme ve gelişim süreci olduğunu ortaya koymaktadır.

2025 yılı raporlarında, önceki döneme kıyasla daha sık gözlemlenen bir diğer gelişme, şirketlerin Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını **piyasaya dayalı (market-based method) yöntemle** açıklamaya başlamasıdır. Bu kapsamda, yeşil enerji sözleşmeleri, yenilenebilir enerji sertifikaları (I-REC vb.) ve benzeri piyasa araçları aracılığıyla temin edilen elektrik tüketiminin emisyon etkileri raporlamaya dahil edilmektedir.

Şirketlerin Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarını raporlarken, kapsam dışında bıraktıkları bir bağlı ortaklık bulunması durumunda bu hususu açıkça belirtmeleri gerekmektedir. TSRS 1.22 uyarınca sürdürülebilirlik açıklamalarının dayandığı finansal tabloların kapsamı

esas alındığından, finansal tablolarda konsolide edilen bir bağlı ortaklığın emisyonlarının hariç tutulması raporlama sınırlarında tutarsızlık yaratabilir. Bu nedenle, söz konusu hariç tutma işlemi ve gerekçeleri (örneğin önemlilik değerlendirmesi veya TSRS 1.37 kapsamında aşırı maliyet ve çaba kısıtı) açık bir şekilde açıklanmalıdır. Bu tür açıklamalar, rapor kullanıcılarının Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyon verilerini doğru yorumlayabilmesi açısından kritik önem taşımaktadır.

Ayrıca, şirketlerin geçmişte farklı uluslararası çerçeveler (örneğin ESRS, GRI, TCFD vb.) kapsamında veya gönüllü olarak hazırladıkları sürdürülebilirlik raporlamalarına ilişkin deneyimleri, mevcut raporların kalitesinde belirleyici bir rol oynamaktadır. Bu deneyime sahip şirketlerin, risk ve fırsatların finansal etkilerini senaryo analizleri ve nicel tahminlerle destekleme konusunda daha ileri seviyede olduğu; buna karşılık daha sınırlı deneyime sahip şirketlerde açıklamaların daha çok nitel ifadelerle sınırlı kaldığı görülmektedir.

TSRS uygulamasının ilk iki yılı, şirketlerin sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin yönetim yapılarını oluşturma, risk yönetimi süreçlerini tanımlama ve temel açıklama yükümlülüklerini yerine getirme konusunda önemli ilerlemeler kaydettiğini göstermektedir. Bununla birlikte, sürdürülebilirlikle ilgili risk ve fırsatların finansal etkilerinin

ölçülmesi, senaryo analizleriyle desteklenmesi ve finansal planlama süreçlerine entegre edilmesi konularında gelişim alanlarının devam ettiği görülmektedir. Önümüzdeki dönemde sürdürülebilirlik raporlamasının olgunlaşmasıyla birlikte, açıklamaların yalnızca nitel değerlendirmelerden ibaret kalmayıp daha ölçülebilir, karşılaştırılabilir ve karar almaya elverişli hale gelmesi beklenmektedir. İlerleyen dönemlerde yalnızca iklimle sınırlı kalmayıp diğer sürdürülebilirlik başlıklarının da raporlarda ele alınacağı öngörülmektedir. Ayrıca Kapsam 3 emisyonlarının raporlamaya dahil edilmesiyle birlikte şirketlerin değer zinciri kaynaklı emisyonların etkilerinin daha görünür hale gelmesi sağlanacaktır. Tüm bu gelişmeler, TSRS Uyumlu Sürdürülebilirlik Raporlarının kapsamının genişlemesine, derinliğinin artmasına ve zaman içinde daha entegre bir raporlama yapısına evrilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu çerçevede, TSRS uyumlu sürdürülebilirlik raporlarının önümüzdeki yıllarda yalnızca bir uyum yükümlülüğü olarak değil, şirketlerin uzun vadeli değer yaratma kapasitelerini, dayanıklılıklarını ve stratejik önceliklerini ortaya koyan önemli bir kurumsal iletişim ve karar destek aracı haline gelmesi beklenmektedir.

Jale Akkaş

Senior Partner
Denetim Hizmetleri

jale.akkas@tr.gt.com

TFRS 18'e Geçiş Hazırlık: Finansal Tablolarda Sunum ve Açıklama Standardı

TFRS 18 - Genel Çerçeve, Amaç ve Yürürlük

Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu Nisan 2024'te finansal raporlamada önemli değişiklikler getiren UFRS 18 Finansal Tablolarda Sunum ve Açıklama Standardını yayımlamıştır. Kâr veya zarar tablosunun sunum yapısını şekillendiren, finansal tabloların sunumu ve dipnot açıklamalarını etkileyen yeni bir muhasebe standardı olan UFRS 18 finansal tabloların işletmenin varlıklarını, yükümlülüklerini, özkaynaklarını, gelirlerini ve giderlerini gerçeğe uygun bir şekilde yansıtarak ihtiyaca uygun bilgiler sağlamasına yardımcı olmak amacıyla bu tablolardaki bilgilerin sunulmasına ve açıklanmasına ilişkin hükümleri belirlemektedir.

Kamu Gözetim Kurumu "TFRS 18 Finansal Tablolarda Sunum ve Açıklama Standardını" 08/05/2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. TFRS 18, 1 Ocak 2027 tarihinde veya sonrasında başlayan yıllık raporlama dönemlerinde uygulanmak üzere yürürlüğe girecektir.

TFRS 18'in amacı, finansal tablo kullanıcılarına işletmenin finansal performansı ve finansal durumu hakkında daha şeffaf, daha karşılaştırılabilir ve daha tutarlı bilgi sunulmasını sağlamaktır. Standardın belli başlı hedefleri;

gelir tablosundaki gelir ve giderlerin daha açık ve tutarlı kategoriler altında sınıflandırılması, yönetim tarafından kamuya açıklanan performans ölçütlerinin daha disiplinli, şeffaf ve karşılaştırılabilir bir şekilde raporlanmasıdır.

Yürürlük Tarihi ve Uygulama

TFRS 18'in 1 Ocak 2027 veya sonrasında başlayan hesap dönemlerinden başlanarak zorunlu olarak uygulanması öngörülmüş olup karşılaştırmalı dönemlere ait finansal tabloların yeniden düzenlenmesi zorunludur. İsteyen işletmeler daha erken uygulayabilir. Erken uygulama yapılması halinde, işletmenin bu durumu finansal tablo dipnotlarında açıklaması gerekmektedir.

TFRS 18'in Getirdiği Temel Değişiklikler

TFRS 18, gelir tablosu için yeni bir sunum yapısı getirmiş ve yönetim tarafından tanımlanan performans ölçütlerine ilişkin yeni dipnot açıklamalarını zorunlu hale gelmiştir. Standardın uygulanması, karşılaştırmalı bilgilerin geriye dönük olarak yeniden düzenlenmesini de içermektedir.

Kapsamlı gelir tablosu ve özkaynak değişim tablosunun sunumunda değişiklik yapılmamakla beraber, nakit akış

tablosunda ve finansal durum tablosuna ilişkin ilkelerde sınırlı değişiklikler öngörülmektedir. TFRS 18 (Finansal Tablolarda Sunum ve Dipnot Açıklamaları), TFRS 1'in (IAS 1) yerini alarak finansal tabloların özellikle kâr veya zarar tablosu, performans ölçütleri ve dipnot yapısı açısından önemli değişiklikler getirmiştir.

Gelir Tablosu - Sınıflandırma Hükümleri ve Değişiklikler

TFRS 18'in getirdiği en önemli değişiklikler kâr veya zarar tablosunda yapılmıştır. Kâr veya zarar tablosu bu şekilde daha standart ve karşılaştırılabilir hale gelmiştir. Bunlar aşağıda başlıklar altında belirtilmiştir.

Gelir ve giderler aşağıdaki beş kategori altında sınıflandırılmak zorundadır.

1. Faaliyet
2. Yatırım
3. Finansman
4. Gelir vergileri
5. Durdurulan faaliyetler

Aşağıdaki iki yeni ara toplam **zorunlu** olarak tanımlanmıştır.

1. Faaliyet kârı / zararı
2. Finansman ve gelir vergisi öncesi kâr / zarar

Bu şekilde TMS 1 'de tanınan esneklik ortadan kalkmış ve "faaliyet kârı" tanımında önemli bir standardizasyon getirilmiştir. Faaliyet, yatırım ve finansman kategorileri ile gelir tablosundaki gelir ve giderlerin daha tutarlı ve karşılaştırılabilir şekilde sunulması öngörülmektedir.

Örneğin, kâr veya zarar ölçütlerine bağlı şartlar veya taahhütler içeren sözleşmeler veya belirli kâr veya zarar hedeflerine bağlı ücretlendirme politikaları bulunan bir işletme, TFRS 18'in yeni gerekliliklerini dikkate alarak bunlarda değişikliğe gidilmesi gerekip gerekmediğini değerlendirmesi gerekebilecektir.

Faaliyet ve Vergi Öncesi Kâr

Kâr veya zarar tablosunda öngörülen önemli değişiklikler aşağıda özetlenmektedir:

1. Kâr veya zarar tablosunda sunulacak gelir ve giderler esas faaliyetler, yatırım faaliyetleri ve finansman faaliyetleri bölümlerinden birinde sınıflandırılmalıdır.
2. Kâr veya zarar tablosuna "Faaliyet Kârı" ve "Finansman ve Gelir Vergisi Öncesi Kâr" olmak üzere iki ara toplam eklenmiştir. Bu ara toplamlar, kâr veya zararın oluşum sürecini daha şeffaf hale getirmeyi amaçlamaktadır.
3. İşletmenin finansal tablolar dışında kamuya açık iletişimlerde kullandığı yönetimin tanımladığı performans ölçütleri belirlenerek bunlara ilişkin dipnot açıklamaları yapılmalıdır.

4. Finansal tablolardaki kalemlerin birleştirilmesi ve ayrıştırılmasına ilişkin ilave rehberlik sağlanmıştır.

Ara Toplamlar - Faaliyet Kârı veya Zararı

Bu ara toplam, faaliyet kategorisinde sınıflandırılan tüm gelir ve giderleri içerir. Faaliyet kategorisi, özkaynak yöntemi kullanılarak muhasebeleştirilen yatırımlardan elde edilen gelir ve giderler hariç, bir işletmenin “çekirdek” iş faaliyetlerinden elde edilen gelir ve giderleri içerir. Bununla birlikte, faaliyet kategorisinin bir işletmenin “çekirdek” iş faaliyetlerinden elde edilen gelir ve giderlerle sınırlı olmadığını belirtmek önemlidir. Çünkü faaliyet kategorisi, yönetim tarafından değişken veya tekrarlanmayan olarak değerlendirilen kalemler de dahil olmak üzere, diğer kategorilerde sınıflandırılma kriterlerini karşılamayan tüm gelir ve giderleri içerir.

Faaliyet kârı veya zararı ara toplamı, “çekirdek” işletme gelir ve giderlerinden daha fazlasını içerebileceğinden, bu durum TFRS dışı performans ölçütlerinin raporlanmasına olan iştahı artırabilir. Bunların, yönetim tarafından tanımlanan performans ölçütlerine ilişkin rehber doğrultusunda değerlendirilmesi gerekecektir.

Ara Toplamlar - Finansman ve Gelir Vergisi Öncesi Kâr veya Zarar

Bu ara toplam, TFRS 18’in yeni sınıflandırma kriterleri doğrultusunda faaliyet kârı veya zararı ile yatırım kategorisinde sınıflandırılan tüm gelir ve giderlerden oluşmaktadır.

Gelir ve Giderlerin Sınıflandırılması

TFRS 18 gelir ve gider kalemlerinin kendi niteliklerine göre değil, üretildikleri temel varlık, yükümlülük, işlem veya diğer olayın niteliğine göre sınıflandırılmasını öngörür. Örneğin, daha önce faaliyet dışı bir kalem olarak gösterilmiş olan varlıklarda değer düşüklüğü giderinin TFRS 18 uyarınca faaliyet kategorisinde sınıflandırılması gerekecektir. Ancak, standardın uygulanması açısından, belirli diğer varlıklarla ilgili değer düşüklüğü kayıplarının yatırım kategorisinde sınıflandırılması öngörülmüştür. Örneğin, ticari alacaklar dışındaki finansal varlıklarla ilgili değer düşüklüğü kayıplarının, finansal varlığın nasıl ölçüldüğüne ve belirli finansal varlıklara yatırım yapmanın işletmenin ana faaliyet alanı olup olmadığına bağlı olarak yatırım kategorisinde sınıflandırılması gerekebilir.

Faaliyet Kategorisi

Faaliyet kategorisi, diğer kategorilerde sınıflandırılma kriterlerini karşılamayan tüm gelir ve giderler ile Standart gereği faaliyet kategorisinde sınıflandırılması gereken kalemleri kapsar.

Faaliyet kategorisi, işletmenin “çekirdek” faaliyetlerinden kaynaklanan gelir ve giderlerle sınırlı olmadığından yatırım veya finansman kategorilerinde yer alma kriterlerini karşılamayan tüm gelir ve giderler faaliyet kategorisinde sınıflandırılır.

Bu kapsamda, yönetim tarafından olağandışı, değişken veya tekrarlanmayan olarak değerlendirilen kalemler faaliyet kategorisinde yer alabilir.

Yatırım Kategorisi

Yatırım kategorisi, iştirakler ve iş ortaklıkları, konsolide edilmeyen bağlı ortaklıklar, nakit ve nakit benzerleri, işletmenin diğer kaynaklarından büyük ölçüde bağımsız getiri sağlayan diğer varlıklardan doğan gelir ve giderleri kapsar. Bu varlıklardan elde edilen gelir ve giderler; faiz gelirleri, temettüleri, kira gelirleri, amortismanlar, değer düşüklükleri, gerçeğe uygun değer farkları ve elden çıkarma kazanç veya kayıplarını içerir.

Finansman Kategorisi

Finansman kategorisi, yalnızca finansman sağlanmasını içeren işlemlerden doğan borçlar, bu borçlara ilişkin faiz gelir ve giderleri, faiz oranlarındaki değişimlerden kaynaklanan gelir ve giderlere bağlı borçlardan kaynaklanan gelir ve giderleri kapsar.

Mal ve hizmet alımlarına ilişkin borçlar, kira yükümlülükleri ve karşılıklar gibi yalnızca finansman sağlama amacı taşımayan borçlar için faiz unsuru finansman kategorisinde gösterilir.

Gelir Vergileri ve Durdurulan Faaliyetler

Gelir vergisine ilişkin gelir ve giderler ayrı bir kategori altında sunulur. Durdurulan faaliyetlerden kaynaklanan gelir ve giderler ise, TFRS 5 hükümleriyle uyumlu şekilde ayrı bir kategori olarak raporlanır.

Belirli Ana Faaliyet İstisnaları

TFRS 18, gelir ve giderlerin kâr veya zarar tablosunda sınıflandırılmasına ilişkin genel ilkeler belirlemiştir. Ancak TFRS 18 belirli ana faaliyetleri bulunan, belirli varlık türlerine yatırım yapan veya ana iş faaliyeti olarak müşterilerine

finansman sağlayan kuruluşlar için istisnai sınıflandırma hükümleri öngörmektedir.

Gelir veya giderler faaliyet, yatırım veya finansman kategorilerine sınıflandırılmadan önce, TFRS 18'de belirtilen ve sınıflandırma istisnalarına sahip iki ana iş faaliyetinin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği analiz edilmelidir. Bu istisnalar, aşağıdaki iki ana faaliyeti yürüten işletmeler için geçerlidir:

1. Belirli varlıklara yatırım yapmayı ana faaliyet olarak yürüten işletmeler
2. Müşterilere finansman sağlama faaliyetini ana faaliyet olarak yürüten işletmeler

Bu ana iş faaliyetinden birine veya her ikisine sahip olan bir işletme, yatırım veya finansman olarak sınıflandırılacak belirli gelir ve giderleri, TFRS 18'e uygun olarak faaliyet kategorisine dahil edecektir.

Ana Faaliyetin Belirlenmesi

Bir işletmenin söz konusu iki temel iş faaliyetinden birine ya da her ikisine sahip olup olmadığının değerlendirilmesi, raporlama yapan işletmenin bütünü dikkate alınarak yapılmalıdır. Bu değerlendirme, yalnızca beyana dayalı olmamalı; Standardın uygulama kılavuzları ile raporlama tarihindeki somut ve desteklenebilir kanıtlarla doğrulanmalıdır. Ana faaliyetin belirlenmesinde, işletmenin performansını ölçmek amacıyla kullandığı göstergeler önemli bir referans noktasıdır. Özellikle, yatırım veya finansman kategorilerinde sınıflandırılması gereken gelir ve giderleri de içeren ve brüt kâra benzer bir ara toplamın faaliyet performansının temel bir göstergesi olarak kullanılması durumunda; varlıklara yatırım yapılması veya müşterilere finansman sağlanması faaliyetlerinin, işletmenin ana faaliyetlerinden biri olarak değerlendirilme olasılığı artmaktadır.

Olay ve koşullarda meydana gelen değişiklikler sonucunda yapılan değerlendirmede ulaşılan kararların değişmesi halinde, gelir ve giderlerin sınıflandırılmasına ilişkin değişiklikler, değişikliğin gerçekleştiği tarihten itibaren ileriye dönük olarak uygulanır. Bu tür değişikliklerde önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmez.

Varlıklara Yatırım Yapmayı Ana Faaliyet Olarak Yürüten İşletmeler

TFRS 18 kapsamında yatırım kategorisi, belirli bir varlık grubundan elde edilen gelir ve giderleri içerir. Bu varlıklar gerçeğe uygun değeri kâr veya zararda gösterilen iştirak ve iş ortaklıklarını, konsolide edilmeyen bağlı ortaklıkları,

işletmenin diğer kaynaklarından büyük ölçüde bağımsız getiri sağlayan varlıkları, nakit ve nakit benzerlerini içerir.

Yukarıda belirtilen sınıflandırma gerekliliklerine ilişkin olarak, bir işletmenin TFRS 18'de belirtilen belirli varlıklara ana faaliyet kapsamında yatırım yapması durumunda bir istisna söz konusudur. İstisna konusu olan bu varlıklar; özkaynak yöntemi uygulanmaksızın muhasebeleştirilen iştirakler, iş ortaklıkları ve konsolide edilmeyen bağlı ortaklıklara yapılan yatırımlar ile işletmenin diğer kaynaklarından büyük ölçüde bağımsız olarak ve tek başına getiri sağlayan diğer varlıkları kapsar. Örneğin, yatırım amaçlı gayrimenkul portföyüne ana faaliyet kapsamında yatırım yapan gayrimenkul yatırım şirketi bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bu durumda, söz konusu yatırım amaçlı gayrimenkullere ve bu faaliyetlere ilişkin gelir ve giderler, yatırım kategorisi yerine faaliyet kategorisi içinde sınıflandırılır. TFRS 18'de belirtilen bu varlıklara yatırım yapılmasının bir işletme için ana faaliyet olup olmadığının değerlendirilmesi, yönetim tarafından önemli ölçüde muhakeme gerektirebilecek bir konudur. Bu

değerlendirme yalnızca bir beyana dayanamaz; aksine olgulara dayalı olmalı ve kanıtlarla desteklenmelidir.

Belirlenmiş ana faaliyetleri yürüten işletmeler açısından dikkat edilmesi gereken husus; ana faaliyet olarak yatırım yapılan varlıklar iştiraklerdeki, iş ortaklıklarındaki ve konsolide edilmeyen bağlı ortaklıklardaki yatırımlar ise; varlıkların özkaynak yöntemi uygulanarak muhasebeleştirilmesi durumunda ilgili gelir ve giderler yatırım faaliyetleri bölümünde sınıflandırılır; varlıkların özkaynak yöntemi uygulanarak muhasebeleştirilmemesi durumunda ise ilgili gelir ve giderler esas faaliyetler bölümünde sınıflandırılır.

Müşterilere Finansman Sağlamayı Ana Faaliyet Olarak Yürüten İşletmeler

Müşterilere finansman sağlamayı ana faaliyet olarak yürüten işletmelere örnek olarak bankalar ve diğer kredi kuruluşları verilebilir. Bu tip faaliyeti olan işletmelerde müşterilere finansman sağlanmasıyla ilişkili borçlardan kaynaklanan gelir ve giderler, finansman kategorisinde sınıflandırılması gereken kalemler olsa dahi, faaliyet kategorisinde sınıflandırılır.

Nakit ve Nakit Benzerleri

Bir işletmenin TFRS 18 kapsamında belirtilen ana faaliyetlere sahip olup olmamasına bağlı olarak, nakit ve nakit benzerlerinden doğan gelir ve giderlerin sınıflandırılması değişebilir.

Ana faaliyeti yatırım yapmak olan işletmelerde, nakit ve nakit benzerlerinden doğan gelir ve giderler faaliyet kategorisinde yer alır. Ana faaliyeti müşterilere finansman sağlamak olan işletmelerde, söz konusu gelir ve giderlerin faaliyet veya yatırım kategorilerinde sınıflandırılmasına ilişkin bir muhasebe politikası seçimi yapılabilir.

Değerlendirmenin Zamanlaması ve Değişiklikler

Ana faaliyetin belirlenmesine ilişkin değerlendirme, her raporlama tarihi itibarıyla yapılmalıdır.

İşletmenin faaliyetleriyle ilgili gerçekler ve koşullar değiştiğinde, bu değişiklikler ana faaliyet değerlendirmesini etkilerse sınıflandırma değişikliği ileriye dönük olarak uygulanır, önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmez.

Finansman Kategorisine İlişkin Genel İlkeler

Finansman kategorisi, genel olarak yükümlülüklerden kaynaklanan gelir ve giderleri içerir. TFRS 18, yükümlülüklerle

ilişkin gelir ve giderlerin sınıflandırılmasında uygulanacak genel ilkeleri ortaya koyar. Bu kapsamda, yalnızca finansman sağlanmasını içeren işlemlerden kaynaklanan yükümlülükler ile yalnızca finansman sağlanmasını içermeyen işlemlerden kaynaklanan yükümlülükler arasında bir ayırım yapılmaktadır.

TFRS 18 kapsamında finansman kategorisi, yalnızca finansman sağlanmasını içeren işlemlerden doğan borçlara ilişkin gelir ve giderleri kapsar. Bunlar, işletmenin nakit, kendi özkaynak araçları veya başka bir finansal araç karşılığında finansman elde ettiği ve ilerleyen bir tarihte bu finansmanı geri ödemeği taahhüt ettiği işlemleri kapsar. TFRS 18, bu işlemleri; bir işletmenin bir finansal yükümlülüğünün sona erdirilmesi veya işletmenin kendi özkaynak araçlarının alınması yoluyla finansman sağladığı ve daha sonraki bir tarihte nakit veya kendi özkaynak araçlarını geri vereceği işlemler olarak tanımlamaktadır.

Bu tür borçlardan kaynaklanan faiz giderleri ve faiz gelirleri, faiz oranlarındaki değişimlerden kaynaklanan gelir ve giderler, ihraç edilen borçlanma araçlarına ilişkin gerçeğe uygun değer farkları aşağıdaki kalemler finansman kategorisinde sınıflandırılır.

Finansman Sağlama Amacı Taşımayan Borçlar

Yalnızca finansman sağlanmasını içermeyen işlemlerden kaynaklanan borçlar; mal veya hizmet alımlarından kaynaklanan ticari borçlar, kira yükümlülükleri, TFRS 15

“Müşterilerle Yapılan Sözleşmelerden Hasılat” kapsamında muhasebeleştirilen sözleşme yükümlülükleri, tanımlanmış fayda emeklilik planı yükümlülükleri, karşılıklar ve çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin yükümlülükler, söküm veya varlıkların eski hâline getirilmesine ilişkin yükümlülükler, karşılıklar ve dava karşılıkları gibi kalemleri içerir.

Bu tür borçlar için, faiz gelir ve giderleri ile faiz oranlarındaki değişimlerden kaynaklanan gelir ve giderler finansman kategorisinde sınıflandırılır. Faiz dışındaki diğer tüm gelir ve gider kalemleri ise, çoğunlukla faaliyet kategorisinde olmak üzere diğer bir veya birden fazla kategoride sınıflandırılır. Örneğin, tanımlanmış fayda emeklilik planından kaynaklanan cari ve geçmiş hizmet maliyetleri, faaliyet kategorisinde sınıflandırılmalıdır.

Türev Araçlar

Tanımlanmış riskleri yönetmek için kullanılan ve korunma aracı olarak belirlenmiş olan veya olmayan türev araçlar için genel ilke, türev araçtan elde edilen kazanç ve kayıpların, türev aracın yönettiği risklerden etkilenen gelir ve giderlerle aynı kategoride sınıflandırılmasıdır. Örneğin, bir türev araç, mal üretiminde kullanılan hammaddelerin fiyat artış riskini yönetmek için kullanılabilir. Bu durumda, temel risk işletme giderleri kategorisindeki giderlerle ilgilidir, bu nedenle türev araçtan elde edilen kazanç ve kayıplar da buraya dahil edilmelidir. Alternatif olarak, bir türev araç, banka kredilerindeki faiz oranlarının artış riskini yönetmek için kullanılabilir. Bu kredilerden kaynaklanan gelir ve giderlerin finansman kategorisine dahil edilmesi durumunda, türev araçtan elde edilen kazanç ve kayıpların da finansman kategorisine dahil edilmesi gerekecektir. Ancak, istisna olarak, bir türev araç birden fazla kategorideki kalemleri etkileyen risklerden korunmak için kullanılmaktaysa, bu durumda türev araçtan elde edilen kazanç ve kayıpların işletme giderleri kategorisinde sınıflandırılması öngörülmüştür.

Standardın ilk uygulamasında karşılaştırmalı dönem 2026 olduğundan, raporlama sistemlerinin 1 Ocak 2026 itibarıyla TFRS 18'e uygun veri toplayacak şekilde devreye girmiş olması gerekmektedir.

Yönetim Tarafından Tanımlanan Performans Ölçütleri

Yönetimin tanımladığı performans ölçütleri gelir ve giderlerin bir ara toplamını ifade eder. TFRS 18, kamuya açık iletişimlerde kullanılan belirli alternatif performans ölçütlerini “yönetim tarafından tanımlanan performans ölçütleri” olarak tanımlar ve bu ölçütler için özel dipnot açıklamalar yapılmasını gerektirir. Bir ölçütün Yönetim Performans Ölçütü olarak kabul edilebilmesi için aşağıda belirtilen üç koşulun tamamını sağlaması gerekir:

1. Finansal tablolar dışında kamuya açık iletişimlerde kullanılması,
2. İşletmenin genel finansal performansına ilişkin yönetimin görüşünü yansıtması,
3. TFRS Muhasebe Standartlarında tanımlanmamış olması.

Yönetim Performans Ölçütlerine İlişkin Dipnot Açıklamaları

Yönetim Performans Ölçütlerinin kullanımı yasal düzenlemelere tabi olmakla birlikte, TFRS 18'in Yönetim Performans Ölçütlerinin kullanımında şeffaflığı ve disiplini artırma hedefi doğrultusunda, Yönetim Performans Ölçütlerine ilişkin aşağıda belirtilen tüm açıklamaların finansal tablolarda tek bir dipnotta sunumu zorunludur.

1. Göstergenin hangi finansal performans unsurunu ifade ettiği,
2. Göstergenin hesaplaması,
3. Yönetim Performans Göstergesi ile ilintili TFRS toplamı veya ara toplamı arasındaki mutabakat,
4. Mutabakat kalemlerine ilişkin gelir vergisi etkileri,
5. Kontrol gücü olmayan paylara ilişkin etkiler.

Yönetim Performans Ölçütlerinin Denetime Tabi Olması

Yönetim Performans Ölçütleri finansal tablolarda yer aldığı için, ilgili dipnot açıklamaları bağımsız denetime tabidir. Bu nedenle Yönetim Performans Ölçütlerinin açık, tutarlı ve yanılıcı olmayacak şekilde sunulması önemlidir.

Finansal raporlamada alternatif performans ölçütlerinin yaygınlığı ve sağladığı fayda dikkate alındığında, yönetim tarafından tanımlanan performans ölçütlerinin finansal tablolarda kullanımına ilişkin yeni dipnot açıklama gereklilikleri öngörülmektedir.

Standart gereği, bu şekilde yeni tanımlanan Yönetim Performans Ölçütleri için Muhasebe Standartları kapsamında tanımlanan ara toplamlar veya toplamlarla yapılan mutabakatta yer alan her bir kalem bazında, gelir vergisi etkisinin ve kontrol gücü olmayan paylara etkisinin ayrı ayrı açıklanması zorunludur.

Yönetim Performans Ölçütlerinin belirlenmesi ile TFRS 18'de yer alan ayrıntılı dipnot açıklama gerekliliklerine uyum sağlanması süreci, muhakeme, mevcut sistem ve süreçlerde önemli değişiklikler yapılmasını ve/veya yeni sistem ve süreçlerin kurulmasını gerektirebilecek nitelikte önemli bir süreç olduğundan işletmelerin buna hazırlıklı olmaları gereklidir.

Toplulaştırma ve Ayrıştırma

TFRS 18 ile finansal tablolarda sunulan bilgilerin faydalı yapılandırılmış özetler oluşturması amaçlanmıştır. TFRS’lerde yer alan birleştirme veya ayrıştırmaya ilişkin belirli hükümlere aykırı olmadığı sürece işletme varlıkları, yükümlülükleri, özkaynağı, gelirleri, giderleri veya nakit akışlarını ortak özelliklerine göre ilgili kalemlerde sınıflandırır ve birleştirir; ortak özellikleri bulunmayan kalemleri ayrıştırır. Kalemlerle ilgili diğer önemli bilgiler dipnotlarda açıklanır.

Toplulaştırma ve ayrıştırma yapılırken aşağıdaki özellikler dikkate alınır:

1. Kalemin niteliği
2. İşletme faaliyetleri içindeki fonksiyonu
3. Ölçüm esası
4. Coğrafi konumu
5. Kalemin büyüklüğü

Önemlilik

Toplulaştırma ve ayrıştırma işlemleri, önemli bilgilerin gizlenmesine yol açacak şekilde yapılamaz. Eğer ayrıştırılmış bilgi önemliyse, bu bilginin ana finansal tablolarda veya dipnotlarda ayrı olarak sunulması gerekir.

Ana finansal tablolarda sunulmayan ancak önemli olan bilgiler, dipnotlarda açıklanır.

TFRS 18’e Geçişte Karşılaşılan Zorluklar

Geçiş sürecinde zorluk yaşanmaması için özellikle gerekli bilgilerin daha önceden mevcut sistemler tarafından toplanmış olması önemlidir. Gelir ve giderlerin sınıflandırılmasındaki değişikliklere ek olarak, TFRS 18 ilk uygulama yılında ara dönem ve yıl sonu raporlamasına ilişkin ilave gereklilikleri de beraberinde getirmektedir.

İşletmenin TMS 34 “Ara Dönem Finansal Raporlama” standardına uygun olarak ara dönem finansal tablolar hazırlaması durumunda, kâr veya zarar tablosunda TFRS 18’e uygun tüm başlıklar ve ara toplamaların sunulması gereklidir. Ara dönem finansal tablolar, cari dönemin hemen öncesindeki karşılaştırmalı dönemler ile kümülatif cari dönem için kâr veya zarar tablosunda sunulan her bir kalem bazında mutabakat içermelidir.

İşletmenin yıllık finansal tablolarında ise; karşılaştırmalı döneme ait kâr veya zarar tablosunda yer alan her bir kalem için, daha önce TMS 1 kapsamında sunulmuş tutarlardan, TFRS 18 uygulanarak yeniden düzenlenmiş tutarlara geçişi gösteren kalem bazında bir mutabakat sunulması gerekmektedir.

İlgili Diğer TFRS Değişiklikleri

TFRS 18’in yürürlüğe girmesiyle birlikte aşağıdaki standartlarda eş zamanlı değişiklikler yapılmıştır:

- TMS 7 – Nakit Akış Tablosu
- TMS 33 – Hisse Başına Kazanç
- TMS 34 – Ara Dönem Finansal Raporlama
- TMS 8 – Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar
- TFRS 7 – Finansal Araçlara İlişkin Açıklamalar (*)

İşletmeler, TFRS 18’i uyguladıkları tarihte bu değişikliklerin tamamını da birlikte uygulamak zorundadır.

(*) Özkaynak aracı olarak sınıflandırılan geri satılabilir finansal araçlara ilişkin açıklamalar ile özkaynak aracı olarak sınıflandırılan geri satılabilir finansal araçların veya işletmeye yalnızca tasfiye halinde net varlıklarının orantılı bir payını başka bir tarafa teslim etme yükümlülüğü getiren özkaynak aracı olarak sınıflandırılan diğer araçların yeniden sınıflandırılmasına ilişkin açıklamalar, bu tür araçlar için

finansal yükümlülükler ve özkaynaklar arasındaki tutarların yeniden sınıflandırılmasının tutarı, zamanlaması ve nedeninin açıklanması gerekliliği, TFRS 18'e dahil edilmeyip TMS 1'den çıkarılarak TFRS 7'ye eklenmiştir. TFRS 7 Finansal Araçlar: Açıklamalar” Standardı gereğince, finansal varlık ve yükümlülüklerin vade analizlerinin açıklanması zorunludur.

Sonuç ve Öneriler

TFRS 18, finansal raporlamada önemli değişiklikler getiren ve finansal tabloların işletmenin varlık, yükümlülük, özkaynak, gelir ve giderlerini gerçeğe uygun biçimde sunmasını hedefleyen kapsamlı bir düzenlemedir. Standart, finansal tablo bilgilerinin sunum ve açıklanmasına ilişkin hükümler getirerek Türkiye'deki raporlama uygulamalarını niteliksel olarak ileri taşımakta ve bilgi kullanıcılarının ihtiyaçlarını daha güçlü biçimde gözetmektedir.

Geçişte dikkat edilecek raporlama hususları

TFRS 18 uygulamasının hali hazırda kullanılan muhasebe ve raporlama sistemlerine kıyasla daha ayrıntılı kayıt tutulmasını gerektirmesi öngörülmektedir. Buna bağlı olarak raporlama sistemlerinde bu tür bir uyarlamayı yapabilecek altyapıya halihazırda sahip olmayan işletmelerin raporlama sistem ve süreçlerinde birtakım değişiklikler yapması gereklidir.

Örneğin, varlıklarda değer düşüklüğü; TMS 1 kapsamında, değer düşüklüğü zararlarının muhasebeleştirilmesi için tek bir hesap yeterli olabilmekteyken, TFRS 18 kapsamında bir işletmenin, yeni sınıflandırma gerekliliklerini karşılayabilecek ayrıntılı veri düzeyini sağlayabilmek için, farklı varlık sınıflarına ilişkin birden fazla alt hesaplara ihtiyaç duyulabilir.

Yeni düzenleme, işletmelerin finansal raporlama yaklaşımlarında da dönüşüm gerektirmektedir. Gelir ve giderlerin faaliyet bazlı sınıflandırılması, yeni ara toplamların tanımlanması ve yönetim tarafından kullanılan performans ölçütlerinin şeffaf biçimde sunulması, finansal tabloların anlaşılabilirliğini ve kıyaslanabilirliğini artıracaktır. Bu kapsamda, geçiş sürecine yönelik hazırlıklar kritik önem taşımaktadır. Etkin bir uyum süreci için aşağıdaki adımların atılması önerilmektedir:

1. Yeni standarda uygun raporlama konusunda ilgili ekiplere eğitim verilmesi;
2. Gelir tablosu kalemlerindeki sunum değişikliklerinin faaliyet kârı ve net kâr üzerindeki etkilerinin analiz edilmesi;
3. Bilgi sistemlerinin yeni sınıflandırma ve raporlama gerekliliklerine uygun hale getirilmesi;
4. Yönetim tarafından kullanılan performans Ölçütlerinin belirlenmesi ve dokümanite edilmesi.

TFRS 18'in etkin uygulanabilmesi için şirketlerin muhasebe kayıt düzenlerini gözden geçirmesi, raporlama süreçlerini yeniden yapılandırması ve iç kontrol mekanizmalarını bu standarda uyumlu hale getirmesi gerekmektedir. Bu dönüşüm, sadece teknik bir uyum süreci değil, aynı zamanda işletmelerin finansal raporlama kalitesini artıran stratejik bir gelişim alanıdır.

Standardın ilk uygulamasında, karşılaştırmalı bilgilerin yeniden düzenlenmesi gerektiğinden, yeni raporlama sistemleri, karşılaştırmalı dönemin başlangıç tarihi itibarıyla devreye alınmalıdır. Karşılaştırmalı ilk dönem 2026 olduğundan, raporlama sistemlerinin 1 Ocak 2026 itibarıyla TFRS 18'e uygun veri toplayacak şekilde devreye girmiş olması sağlanmalıdır.

Ahmet Cangöz

Vergi Hizmetleri Başkanı

ahmet.cangoz@tr.gt.com

GİB'in Küresel Asgari Vergi Altyapısı Netleşiyor: Beyanname ve Bildirim Taslakları Yayınlandı

Ne Oldu?

Gelir İdaresi Başkanlığı, Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisi (Küresel ATV) kapsamındaki beyan ve bildirim yükümlülüklerine ilişkin duyurusunu 8 Nisan 2026 tarihinde kamuoyuyla paylaştı. Duyuruya eklenen taslak belgeler, raporlama altyapısının ana hatlarını ortaya koyması bakımından önemli bir referans noktası oluşturmaktadır.

Duyuruyla birlikte yayımlanan dört taslak belge ön bilgilendirme amacı taşımakta olup nihai haliyle e-beyan sistemi üzerinden uygulamaya alınacaktır. Mükellefler ve kapsama giren çok uluslu işletme (ÇÜİ) grupları, bu taslakları beyan sürecine hazırlık açısından temel bir kaynak olarak değerlendirmelidir.

Yasal Çerçeve: IIR ve UTPR

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Ek 7. maddesi, Küresel ATV'nin gelirin dahil edilmesi esası (Income Inclusion Rule – IIR) ve yetersiz vergilendirilen ödemeler esası (Undertaxed Payments Rule – UTPR) çerçevesinde uygulanacağını hükme bağlamaktadır. IIR kapsamında Türkiye, bir ÇÜİ grubuna bağlı ve yurt dışında yerleşik işletmelerin yeterince vergilendirilmediği durumlarda tamamlayıcı vergiyi tahsil etme yetkisini ana işletme konumundaki Türk kuruluşlar üzerinden kullanmaktadır. UTPR ise IIR'in uygulanamadığı durumlara ilişkin ikincil bir güvence mekanizması olarak işlev görmektedir.

Mükellef Tespiti: Kim Beyan Verecek, Kim Bildirimde Bulunacak?

Bu noktada kritik bir ayırım yapmak gerekiyor. KVK Ek Madde 7 uyarınca Küresel ATV mükellefi sayılanlar, yani Türkiye’de yerleşik nihai ana işletme, ara ana işletme veya kısmen sahip olunan ana işletme konumundaki kuruluşlar, kurumlar vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesinde “0064 – Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisi” mükellefiyeti tesis ettirecek ve beyanname verecektir. Mükellefiyet tesisi, beyan yükümlülüğünün ön koşulu niteliğinde olduğundan bu adımın zamanında atılması gerekmektedir.

Öte yandan Küresel ATV mükellefi olmayan ancak kapsama giren ÇUİ gruplarına dahil Türkiye iştirakleri de yükümlülükten muaf değildir. Bu işletmeler için beyanname yükümlülüğü öngörülmemekle birlikte ayrı bir bildirim mekanizması işletilecektir. Dolayısıyla bir Türkiye iştirakin Küresel ATV mükellefi olmaması, o iştirakin herhangi bir yükümlülük taşımadığı anlamına gelmemektedir.

Taslak Belge Seti: Dört Doküman, Farklı Roller

GİB’in duyurusu kapsamında yayımlanan taslak dört belgeden oluşmaktadır.

1. Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisi Beyannamesi

Ana beyanname niteliği taşıyan bu belge, Küresel ATV mükelleflerinin temel raporlama aracıdır. IIR çerçevesinde her ülke için efektif vergi oranı (ETR), güvenli liman uygulamalarının durumu, Küresel ATV matrahı, hesaplanan vergi tutarı ve mükellefte kalan nihai yükü ayrı satırlar halinde raporlanacaktır. Beyannameye ek olarak Küresel ATV Bilgi Beyannamesi ile bağlı işletmelere ait bireysel finansal tablolar sunulması gerekmektedir.

Bu noktada dikkat çeken husus, konsolide raporlama verilerinin bireysel finansal tablolarla mutabık olması zorunluluğudur. GloBE hesaplamaları doğası gereği konsolide veriler üzerinden yürütülmekte, ancak Türkiye idaresi her bağlı işletmenin bireysel finansal görünümünü de ayrıca talep etmektedir. İki veri seti arasındaki herhangi bir uyumsuzluk, inceleme süreçlerinde açıklama yükümlülüğü doğurabilir.

2. Küresel ATV Bilgi Beyannamesi

OECD’nin GloBE Information Return (GIR) formatıyla büyük ölçüde örtüşen bu beyanname, Küresel ATV hesaplamalarına ilişkin kapsamlı teknik detayların raporlandığı belgedir. İçerik olarak; grup yapısı ve mülkiyet ilişkileri, ülke bazlı kazanç

ve kapsanan vergi verileri, ertelenmiş vergi düzeltmeleri, SBIE (madde bazlı kazanç istisnası) hesaplamaları, nitelikli yerel asgari tamamlayıcı vergi (QDMTT) uygulamaları ile IIR ve UTPR kapsamında verginin yargı bölgeleri arasındaki tahsisatına ilişkin detaylı tablolar yer almaktadır.

Bu beyannameyi Türkiye’ye sunmak zorunlu değil, isteğe bağlıdır. Ancak Bilgi Beyannamesini Türkiye’de sunmayı tercih eden mükelleflerin bunu Küresel ATV Beyannamesi ekinde iletmeleri gerekmektedir. GIR’i başka bir yargı alanına sunan gruplar ise bu tercihin bildirim formlarındaki yansımalarını göz önünde bulundurulmalıdır.

Beyan yöntemi açısından önemli bir teknik husus: her iki beyanname de XML/JSON formatında talep edilmeyecek; yeni e-beyan sistemi üzerinden ekran bazlı doldurulacaktır. Bu tercih, veri hazırlama ve sistem entegrasyonu süreçlerini doğrudan etkileyen pratik bir karar olarak öne çıkmaktadır.

3. Küresel ATV’ye İlişkin Bildirim Formu

Küresel ATV mükellefi olmayan Türkiye iştiraklerine özgü bu dört bölümlük form; bağlı işletmeye ilişkin kimlik bilgilerini, ÇUİ grubuna ait genel verileri, Türkiye’de yerleşik Küresel ATV mükellefinin varlığına dair beyanı ve GIR’in sunulduğu yargı alanına ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Formun kritik noktası şudur: Türkiye’de yerleşik bir Küresel ATV mükellefi mevcutsa, form yalnızca temel kimlik ve mükellef bilgileriyle sınırlı tutulmaktadır. Böyle bir mükellef yoksa bildirimde bulunacak iştirakin, GIR’in sunulduğu ülkenin GIR-MCAA’ya taraf olup olmadığını açıkça belirtmesi zorunludur. Türkiye’nin GIR-MCAA’ya henüz taraf olmadığı hatırlatılmalıdır; bu durum özellikle GIR’i Türkiye dışında sunan gruplar açısından dördüncü belgeye geçişi tetikleyen temel faktör haline gelmektedir.

4. Çok Uluslu İşletme Grubuna İlişkin Genel Bilgi Formu

Bu form, Bildirim Formunda “GIR sunulmamıştır” veya “GIR-MCAA’ya taraf olmayan bir ülkede sunulmuştur” seçeneğinin işaretlendiği durumlarda devreye girmekte ve Bildirim Formu ekinde sunulmak zorundadır.

İçerik itibarıyla GIR’in bir alt kümesi niteliğinde olan form; nihai ana işletme (NAİ) dahil ÇUİ grubunun tamamına ilişkin kurumsal yapı, mülkiyet ilişkileri ve her bir bağlı işletmenin Küresel ATV kapsamındaki statüsünü kapsamaktadır. Formun amacı, Türkiye idaresinin GIR’e doğrudan erişemediği durumlarda grup hakkında temel ve kritik bilgilere ulaşmasını sağlamaktır. Bu bakımdan söz konusu form yalnızca Türkiye’deki bağlı işletmeyi değil, grubun tamamını ilgilendiren verilerin merkezi ve tutarlı biçimde sunulmasını gerektirmektedir.

Değerlendirme: Dikkat Çeken Noktalar

Taslak belgeler bir bütün olarak ele alındığında birkaç husus öne çıkmaktadır.

Türkiye'nin GIR-MCAA'ya taraf olmaması, yurt dışında GIR sunan grupların Türkiye'deki iştirakleri için otomatik bilgi akışını engellemektedir. Bu nedenle idare, söz konusu boşluğu Genel Bilgiler Formu aracılığıyla kapatmayı hedeflemektedir. Grupların GIR stratejisini belirlerken bu sonucu göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Bilgi Beyannamesinin GIR formatıyla uyumu olumlu bir gelişme olmakla birlikte, iki belge arasındaki teknik farklılıkların detaylı incelenmesi gerekecektir. Türkiye'ye özgü bir Bilgi Beyannamesi sunmayı tercih eden gruplar, mevcut GIR altyapısını doğrudan kullanamayabilir; ek bir uyarılama süreci gerekebilir.

Ne Yapmalı?

30 Haziran 2026, 2024 hesap dönemi için Küresel ATV beyannamesinin son tarihidir. Bu tarihe kadar tamamlanması gereken başlıca adımlar şöyle sıralanabilir:

Öncelikle Türkiye'deki her bir işletmenin Küresel ATV mükellefi mi yoksa yalnızca bildirimde bulunacak bir iştiraki mi olduğunun netleştirilmesi gerekiyor. Bu tespit, hangi belgenin hazırlanacağını ve hangi veri setinin derleneceğini doğrudan belirlemektedir.

Ardından GIR'in Türkiye'ye mi yoksa başka bir yargı alanına mı sunulacağına grup genelinde karar verilmelidir. Bu tercih, hem Bilgi Beyannamesi hem de Bildirim Formu'nun kapsamını ve Genel Bilgiler Formu yükümlülüğünün doğup doğmayacağını şekillendirmektedir.

Veri hazırlığı açısından ise konsolide finansal verilerle bireysel tablolar arasındaki uyumun erken aşamada kontrol edilmesi önerilmektedir; bu, sürece geç başlandığında ciddi zaman baskısı yaratabilecek bir unsurdur.

Son olarak, farklı yükümlülük türleri aynı grup bünyesindeki farklı Türkiye işletmelerini etkileyebileceğinden, beyan ve bildirim süreçlerinin grup genelinde merkezi bir koordinasyon çerçevesinde yürütülmesi büyük önem taşımaktadır.

Küresel Asgari Tamamlayıcı Kurumlar Vergisi uygulamasına ilişkin olarak Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayımlanan duyuru ile ekindeki taslak beyanname ve bildirim formlarına, Gelir İdaresi Başkanlığı'nın internet sitesinde yer alan aşağıdaki bağlantı aracılığıyla erişim sağlanabilmektedir:

https://gib.gov.tr/duyuru-arsivi/guncel/17607_kuresel_asgari_tamamlayici_kurumlar_vergisi_uygulamasi_ile_kuresel_asgari_tamamlayici_kurumlar_vergisi_beyannamesi_ve_kuresel_asgari_tamamlayici_kurumlar_vergisine_iliskin_bildirim_formu_taslaklari_hakkinda_duyuru

Neşe Kılıç

Muhasebe ve Finansal Raporlama
Hizmetleri Başkanı
IBC Direktörü

nese.kilic@tr.gt.com

İş Dünyasında Kadınlar 2026 Raporu: Görünür Rol Modelin Değeri

Cinsiyet eşitliği artık yalnızca bir sosyal sorumluluk başlığı değil; şirket performansının, liderlik kalitesinin ve sürdürülebilir büyümenin belirleyici unsurlarından biridir.

Grant Thornton International tarafından yürütülen 'İş Dünyasında Kadınlar' araştırması, bu yıl 22. kez bizlerle... Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 35 ülkeden C seviye katılımcı ile yürütülen araştırma, katılımcı ülkelerde kadın yönetici oranları, kadınların görev aldığı üst düzey rollerin dağılımı, şirketlerin çeşitlilik, eşitlik ve kapsayıcılık (DE&I) girişimleri ve bu girişimlerin şirket performansına etkileri gibi önemli başlıklara ışık tutuyor.

Türkiye Küresel Sıralamada 35 Ülke Arasında 6. Sırada

Grant Thornton araştırmasına göre, üst yönetimdeki kadın oranı sıralamasında Türkiye, %41,8'lik bir oran ile 35 ülke arasında 6. sırada yer alıyor. Bu oran ile Türkiye, %32,9 olan küresel ortalamanın 8,9 puan; %34,9 olan Avrupa Birliği ortalamasının 6,9 puan üzerinde konumlanıyor.

Ayrıca Türkiye bu sıralama ile, Fransa (%37,6), İspanya (%37,3), İngiltere (%35,6), Hollanda (%34), Çin (%32,7), Almanya (%32,1), Japonya (%21,5) gibi önde gelen ekonomilerin üzerinde bulunuyor. Bu konum, Türkiye'nin rastlantısal bir artış içinde değil, sürdürülebilir bir dönüşüm sürecinde olduğunu gösteriyor. Türkiye'nin son 4 yıl sonuçları şöyle: 2023'te %36,9, 2024'te %41, 2025'te %41,3 ve 2026'da %41,8.

Türkiye'de gözlemlenen yükseliş; özel sektörün dönüşümü, genç kadın profesyonellerin artan temsili ve kurumsal yönetim standartlarındaki gelişimle paralel ilerliyor.

Türkiye’de İnsan Kaynakları Başı Çekiyor

Araştırmanın 2026 sonuçlarına göre insan kaynakları yönetimi Türk şirketlerinde kadınların ağırlıklı olarak görev aldığı rol. “Şirketinizde üst düzey yönetimde yer alan kadınlar hangi pozisyonlarda görev alıyor?” sorusuna verilen cevaplarda insan kaynaklarından sorumlu üst düzey yönetici pozisyonu %51,7 ve CEO/yönetici direktör %40,2 ile ilk iki sırayı oluştururken, pazarlamadan sorumlu üst düzey yönetici ve operasyondan sorumlu üst düzey yönetici rolleri %34,5’erlik oranlar ile üçüncü sırayı paylaşıyor. Bunların ardından %28,7 ile mali işlerden sorumlu üst düzey yönetici rolü geliyor.

Küresel düzeyde insan kaynaklarından sorumlu üst düzey yönetici, %43 ile kadınlar tarafından en yüksek oranda temsil edilen üst yönetim rolü olmaya devam etmektedir. Bunu %39 ile mali işlerden sorumlu üst düzey yönetici ve %29,7 ile pazarlamadan sorumlu üst düzey yönetici izlemektedir.

Şirketler Çeşitlilik, Eşitlik, Kapsayıcılık (DEI) Konusunda Kararlılığını Koruyor

Araştırma sonuçlarına göre cinsiyet eşitliğine yatırım yapmak, performansı artırdığı kanıtlanmış bir unsur ve önemli bir rekabet avantajıdır. Bu yılki araştırma, cinsiyet eşitliği girişimlerini sürdüren ve yenilerini hayata geçirmeyi planlayan şirketlerin, gelir ve çalışan sayısında kayda değer

66

Grant Thornton Türkiye’de unvanlara değil, katkıya odaklanıyoruz. Mentorluk, liderlik programları ve esnek çalışma modellerine yatırım yapıyoruz. Grant Thornton Türkiye olarak üst düzey rollerdeki kadın oranımız ulusal ortalamanın üzerinde. Bu durumu sadece bir İK politikası olarak değil, liderlik kültürümüzün bir parçası olarak önceliklendiriyoruz. Yapımızı kişisel destekle birleştiriyoruz - gerçek değişimi sağlayan da bu.”

Küresel Düzeyde Kadın CEO Oranında Artış

Küresel üst düzey liderlikte kadınların genel oranı hafif bir düşüş göstermiş olsa da araştırma küresel düzeyde C-seviye pek çok rolde — İcra Kurulu Başkanı (CEO) dâhil — kadın liderlerin oranında artış olduğunu ortaya koymaktadır. Küresel ölçekte CEO pozisyonlarının %23,8’i artık kadınlar tarafından yürütülmektedir. Bu oran, 2025’e kıyasla 2,1 puanlık bir artışı temsil etmekte ve yüksek etki gücüne sahip bu pozisyonun değişim için önemli bir katalizör olabileceğine işaret etmektedir. Benzer ilerlemeler; ticari işlerden sorumlu üst düzey yönetici, bilgi teknolojilerinden sorumlu üst düzey yönetici ve sürdürülebilirlikten sorumlu üst düzey yönetici gibi yüksek görünürlüğe sahip diğer roller için de gözlemlenmektedir.

büyüme bildirme olasılığı en yüksek olan grup olduğunu gösteriyor. Yatırımcılar, cinsiyet dengeli liderlik ya da buna ulaşma yönünde güçlü bir taahhüt ararken, çalışanlar bunu bir şirkete katılma veya şirkette kalma nedeni olarak görüyor. Küresel sonuçlara göre şirket liderleri DEI konusunda kararlılığını koruyor: şirketlerin %92,7’sinde DEI girişimleri mevcut ve dörtte üçü cinsiyet eşitliğini önceliklendirmeye devam ediyor.

Bu kararlılık ideallerden değil, iş dünyasının gerçeklerinden besleniyor. Cinsiyet dengesini önceliklendiren liderlik anlayışı daha isabetli karar alma süreçlerini destekliyor, inovasyonu güçlendiriyor ve büyümeyi hızlandırıyor. Ancak bu faydaların ortaya çıkabilmesi için liderlerin kadın yeteneklere görünür biçimde yatırım yapması ve liderlikte cinsiyet dengesinin ticari değerini açıkça ifade etmesi gerekiyor.

66

DE&I'nin sahibi sadece İK değil, liderliktir. Stratejimizin bir parçasıdır ve her seviyede düzenli olarak gözden geçirilir. Ülkeler arasında iyi uygulamaları paylaşıp birlikte öğreniyoruz.”

66

Görünür bir rol model olmak bireysel bir ayrıcalık değil, kurumsal bir sorumluluktur. Temsil arttıkça olasılıklar genişler. Liderlikte çeşitlilik, yalnızca bugünün dengesi değil; yarının liderlik mimarisidir.”

Cinsiyet Eşitliği Ancak 2051'de

Küresel ölçekte kadınların üst yönetimdeki oranı bu yıl %32,9'a gerileyerek 1,1 puanlık bir düşüş göstermiştir. Bu dalgalanma, ilerlemenin her zaman doğrusal olmadığını ve kazanımların kalıcı hâle gelmesi için yapısal dönüşümün süreklilik gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Mevcut eğilim çizgisi, orta ölçekli şirketlerde tam cinsiyet eşitliğine ancak 2051 yılında ulaşılabilmesine işaret etmektedir. Bu tablo, ilerlemenin kendiliğinden değil; stratejik önceliklendirme ve kararlı liderlik sayesinde hızlandırılabilceğini göstermektedir.

En Büyük İlham Kaynağı; Görünür Rol Model

Görünür rol modeller yalnızca sembolik bir temsil unsuru değildir; organizasyonel davranış, yetenek yönetimi ve liderlik havuzunun genişliği üzerinde ölçülebilir etki yaratan stratejik bir faktördür. Üst düzey rollerde kadın temsili arttıkça, kariyer ilerlemesinin mümkün olduğuna dair algı güçlenmekte; bu durum hem kurumsal bağlılığı hem de yetenek çekim kapasitesini artırmaktadır.

Araştırma bulguları, cinsiyet eşitliği girişimlerine yatırım yapan şirketlerin gelir artışı ve istihdam büyümesi bildirme olasılığının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla görünürlük yalnızca ilham üretmez; kurumsal güven inşa eder, yatırımcı algısını güçlendirir ve şirketin uzun vadeli performans potansiyelini destekler.

Geleceğin yetenekleri, eşitliğin söylemde değil stratejide konumlandığını görmek istemektedir. Liderlik ekiplerinde cinsiyet dengesinin fark edilir olması, bu beklentinin karşılandığını gösteren en güçlü sinyallerden biridir. Aksi durumda ilerleme kırılganlaşmakta ve kazanımlar geçici hâle gelebilmektedir.

Cinsiyet Dengesinin Ölçülebilir Ticari Faydaları

2026 yılında, küresel olumsuzluklara rağmen orta ölçekli şirketlerin cinsiyet çeşitliliğini artırma yönündeki çabalarını sürdürdüğü görülüyor. Küresel bazda orta ölçekli şirketlerin %92,7'sinde DE&I girişimleri bulunurken, %75,8'i cinsiyet eşitliği girişimlerine bağlı olduklarını ifade ediyor. Şirketlerin üçte birinden fazlası (%36,8) ise yeni önlemler hayata geçirmeyi planlıyor. Türkiye'den katılımcıların tamamı DE&I girişimleri bulunduğunu ifade ederken %83,9'u geçtiğimiz yıl DE&I girişimlerini gözden geçirdiğini ifade ediyor. Türkiye'den katılımcıların %48,3'ü “Mevcut cinsiyet eşitliği girişimlerimize bağlıyız” derken %37,9'u “Mevcut cinsiyet eşitliği girişimlerimize bağlıyız ve yeni girişimleri hayata geçirmeyi planlıyoruz” şeklinde görüş bildiriyor.

Daha önce küresel bazda, yeni cinsiyet eşitliği uygulamalarını devreye almayı planladığını belirten şirketler arasında; %73'ü gelirlerini %5'in üzerinde artırmış, %56,2'lik bir kesimi çalışan sayısında %5'ten fazla büyüme sağlamış ve %48,8'i 2025 yılında ihracatını %5'in üzerinde artırmıştır. Bu veriler, cinsiyet eşitliğine yönelik olumlu bir yaklaşımın, şirketlerin faaliyet gösterdiği ekonomilerde artan performans ve istihdam yaratımıyla doğrudan ilişkili olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Cinsiyet Eşitliğine Odaklanmak

Bu yıl, araştırmanın izlediği neredeyse tüm alanlarda cinsiyet eşitliği stratejilerine sahip olduğunu belirten orta ölçekli şirketlerin oranı artmıştır. Çalışan ücretlerine yönelik cinsiyet eşitliği stratejisine sahip olanların oranı %42,2'ye yükselmiştir (2,9 puan artış). İşe alım ve seçme süreçlerine ilişkin stratejiler %41,1'e çıkarken (2 puan artış), üst yönetim pozisyonlarına yönelik stratejiler ise %40,9'a ulaşmıştır (3,2 puan artış). Orta ölçekli şirketler, cinsiyet çeşitliliğinin yarattığı değer farkındadır ve bu yaklaşımın şirket genelinde kalıcı hâle gelmesini sağlamayı hedeflemektedir.

66

Cinsiyet eşitliği, tek başına ele alınan bir proje olarak değil, bir kültür dönüşümü olarak görülmelidir. Bu hedefe ulaşmaya yönelik stratejiler; günlük karar alma süreçlerine, liderlik davranışlarına ve iş yapış biçimlerine entegre edilmelidir.”

Son 4 Yılda Türkiye’de Sistemik Artış

Elde edilen tüm faydalara rağmen, orta ölçekli şirketlerde üst yönetim pozisyonlarında yer alan kadınların küresel oranında görülen 1,1 puanlık düşüş, ilerleme yolunda zaman zaman yaşanan dalgalanmalar açısından olağandışı değildir. Son 22 yıl içinde, bu tür geçici gerilemelere rağmen, kadınların üst yönetimdeki temsili toplamda 13,4 puan artmıştır. Bizler için sevindirici olan ise Türkiye’de gözlemlenen ve yukarıda da değindiğimiz sistemik artıştır. 2023’te %36,9 olan oran 2026’da %41,8’e yükselerek gerek küresel ortalamanın gerekse Avrupa Birliği ortalamasının açık ara üzerinde yer bulmuş olmasındır.

Küresel ölçekte kadınların liderlik rollerindeki oranının gerilemesi, ilerlemenin nadiren doğrusal olduğunu bir kez daha hatırlatmaktadır. Ancak ilerlemenin duraksadığı her yıl, orta ölçekli şirketler için kaçırılmış ticari fırsatlar ve kadınların liderlik üstlenme şanslarının azalması anlamına gelmektedir.

Aday Beklentileri Değişiyor

Üst yönetimde kadınların genel oranı birçok rolde düşüş göstermiş olsa da cinsiyet eşitliğinin iş dünyası liderleri için bir öncelik olması, bu eğilimin tersine çevrilebileceğine dair olumlu sinyaller vermektedir. Orta ölçekli şirket liderlerinin %91,9’u, yeni bir pozisyona başvururken bir şirketin cinsiyet eşitliği girişimlerini kişisel olarak dikkate aldığını, %66,6’sı ise bunu bir öncelik olarak gördüğünü belirtmektedir. Liderler bu önceliği kendi kurumlarında hayata geçirdiklerinde, kurum kültürünü şekillendirme ve değişimi hızlandırma konusunda benzersiz bir fırsata sahip olurlar. Bu da kadın lider sayısındaki son düşüşün tersine çevrilmesine ve daha güçlü bir liderlik yetenek havuzunun oluşturulmasına katkı sağlar.

Araştırmaya Türkiye’den katılanlar “Kendi deneyiminizi düşündüğünüzde, bir pozisyona başvururken şirketin çeşitlilik, eşitlik ve kapsayıcılık uygulamalarını kişisel olarak dikkate alırmısınız?” sorusuna %98,8 oranında olumlu yanıt verirken, %81,6 bu konuyu öncelikli olarak değerlendirdiğini belirtmiştir.

Aday beklentileri hızla değişmektedir. Araştırmanın küresel sonuçlarına göre şirketlerin neredeyse dörtte biri (%23),

potansiyel adayların şirketteki cinsiyet dengesi hakkında soru sorduğunu bildirmektedir. Bu oran, geçen yıla kıyasla 14,3 puanlık artışla tüm dış paydaşlar arasında en yüksek yükselişi göstermektedir. Taahhütlerini net bir şekilde ortaya koyan şirketler, bu soruları yanıtlamakla kalmaz; büyüme için destekleyen yetenekleri de bünyelerine katar.

Sonuç: Cinsiyet Eşitliği - Şirket Performansının Temel İtici Gücü

Cinsiyet eşitliği girişimlerinin hayata geçirilmesi ve hem kurum içinde hem de kurum dışında fark edilir kılınması, bir ideal meselesi değil; iş başarısı açısından pragmatik ve stratejik bir gerekliliktir.

Basitçe ifade etmek gerekirse: Küresel ekonomi, sağlıklı bir orta ölçekli şirketler ekosisteminden fayda sağlar; orta ölçekli şirketler ise cinsiyet dengeli liderliğin faydalarına yatırım yaptıklarında daha güçlü hâle gelir. Orta ölçekli şirketler, liderlik yapıları hizmet verdikleri dünyayı yansıttığında en iyi performansı gösterir – buna kadınların eşit temsili de dahildir.

Orta ölçekli şirketlerin bu hedefe ulaşmasını desteklemek amacıyla, şirketlere ve liderlerine şu önerilerde bulunuyoruz:

- **Etkiyi kullanarak cinsiyet eşitliğini ve iş başarısını hızlandırın.**

Cinsiyet dengeli liderliğin daha güçlü büyüme için nasıl desteklediğini somut biçimde ortaya koymak, bağlılığı artırır ve yeni fırsatların önünü açar. Ekipler, kapsayıcılığın sonuçları iyileştirdiğine dair net kanıtlar gördüğünde, cinsiyet eşitliğini ilerletmek ve daha iyi iş sonuçları elde etmek kolaylaşır.

- **Cinsiyet eşitliğini ilerletmek için farklı sesleri öne çıkarın.**

Daha geniş bir perspektif yelpazesine alan açmak, cinsiyet eşitliğinde yaşanabilecek gerilemeleri önlemeye yardımcı olurken, kuruluşunuzu kapsayıcı büyümede lider bir konuma taşır. İş ortakları ve tedarikçilerin de bu taahhütleri benimsemesini teşvik etmek, daha güçlü bir ekosistem yaratır ve dayanıklı performansı destekler.

- **Fırsatları açığa çıkarmak ve yetenek çekmek için görünürlüğü artırın.**

Girişimler görünür olduğunda; yetenekleri cezbeder, yatırımı güvence altına alır ve rekabetçi pazarlarda şirketinizi farklılaştırır.

Cinsiyet çeşitliliği sağlayan ekipler uzun vadeli başarı sağlar. Cinsiyet eşitliğini destekleyen yeni girişimlere yatırım yapan şirketler, aslında büyümeye yatırım yapmaktadır. Artık mesele ilerlemenin mümkün olup olmadığı değil; bu ilerlemeyi ne kadar hızlandırabileceğimizdir.

Ömer Cihan Caymaz

Direktör
Bağımsız Denetim, Sürdürülebilirlik Denetimi

omer.caymaz@tr.gt.com

Bağımsız Denetim Yükümlülüklerine Genel Bir Bakış

TTK-KGK, BDDK ve EPDK Düzenlemeleri Çerçevesinde Güncel Değerlendirme

Yıl sonu kapanışlarının ardından şirketlerin gündemine her yıl benzer sorular geliyor: “Şirketimiz bağımsız denetime tabi mi?”, “Grup şirketlerimizden hangileri kapsama giriyor?”, “Bankalar denetlenmiş finansal tablolarımızı isteyecek mi?” Bu soruların doğru yanıtı çoğu zaman tek bir mevzuat metniyle verilemez. Türkiye’de bağımsız denetim yükümlülüğü; **TTK-KGK, BDDK ve EPDK** olmak üzere üç farklı çerçeve altında, birbirinden bağımsız ölçütlerle belirlenir. SPK düzenlemelerine tabi şirketler bu yazının kapsamı dışında tutulmuştur.

1. TTK-KGK Kapsamında Zorunlu Bağımsız Denetim

Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK) 397. Maddesi (özellikle 4. Fıkra) ve Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) düzenlemeleri çerçevesinde belirlenen genel ölçüt eşikleri, **17 Mart 2026 tarihli ve 33199 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 11066 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı** ile yeniden belirlenmiştir (Bir Önceki Karar 6 Nisan 2024 tarihli 8313 Sayılı Karar). Yeni eşikler, 1 Ocak 2026 ve sonrasında başlayan hesap dönemleri için uygulanacaktır.

Ölçüt	Önceki Eşik	Yeni Eşik (2026)
Aktif Toplamı	300 Milyon TL	500 Milyon TL
Yıllık Net Satış Hasılatı	600 Milyon TL	1 Milyar TL
Çalışan Sayısı	150	150 (değişmedi)

KGK’nın 4 Mayıs 2026 tarihli Usul ve Esaslarda Değişiklik Kararıyla denetim kapsamının belirlenmesi düzenlenmiştir. Genel ölçüte tabi şirketler, bu üç kriterden **en az ikisini art arda iki hesap döneminde** aşmaları halinde, takip eden hesap döneminden itibaren bağımsız denetim kapsamına girer. Aynı şekilde, art arda iki yıl üst üste en az iki ölçütün eşik altında kalınması veya tek bir hesap döneminde en az iki ölçütün eşik değerinin %20 veya daha fazla altına düşmesi halinde kapsamdan çıkış mümkündür. 2026 hesap dönemi yükümlülüğünü tespit etmek için yeni eşikler kullanılırken, 2025 hesap döneminde denetim kapsamında olup olmadığını belirlerken eski eşikler esas alınır. Yeni eşikler 2026’dan ileriye doğru kullanılır.

Uygulamada dikkat edilmesi gereken bazı teknik noktalar şunlardır:

- Eşikler hesaplanırken şirketler bağlı ortaklık ve iştirakleriyle birlikte değerlendirilir; konsolide finansal tablolar üzerinden hesaplama yapılır, grup içi işlemler elimine edilir, iştirakler ise hisse oranı kadar dikkate alınır.
- Birden fazla takvim yılına yayılan inşaat işlerinde, “170–177 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri” eşik hesaplaması açısından aktif toplamına dahil edilmez; net satış hasılatı hesabında ise 350–358 hesaplarına yalnızca ilgili dönemde kaydedilen tutar eklenir.
- Ortalama çalışan sayısı, her bir hesap dönemi için ortalama çalışan sayısı, ilgili yılda verilen muhtasar ve prim hizmet beyannamelerindeki aylık çalışan sayılarının ortalamasıdır; bu ortalamanın art arda iki hesap döneminde 150’yi geçip geçmediğine bakılır.
- Aktif toplamı ve net satış hasılatı bakımından enflasyon düzeltmesine tabi tutulan finansal tablolar esas alınır.

KGK, e-hizmetler bölümünde yer alan “Şirketler için Bağımsız Denetime Tabi Olma Durumu Sorgulama” ve “Bağımsız Denetime Tabi Olacak Şirketler İçin Hesaplama Aracı” üzerinden ön değerlendirme imkânı sunmaktadır. Ancak bu araçlar yalnızca yön gösterici niteliktedir; nihai sorumluluk her durumda şirketin kendisine aittir.

2. BDDK Düzenlemeleri Kapsamında Bağımsız Denetim

Bankalarla kredi ilişkisi içinde olan şirketler için ikinci önemli çerçeve, **21 Aralık 2023 tarihli ve 32406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve 1 Ocak 2024 itibarıyla yürürlüğe giren yeni Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik**’tir.

Yönetmeliğin 8. maddesine göre, **bankalarca 5 milyon TL üzerinde verilecek nakdi ve gayri nakdi krediler** için müşterilerden hesap durumu belgesi alınması zorunludur (Tüketici kredileri yönetmeliğin 12. Maddesi kapsamında ayrı sınırlamalara tabidir). Bağımsız denetime tabi şirketler için hesap durumu belgesi olarak KGK standartlarına uygun ve bağımsız denetimden geçmiş finansal tablolar talep edilir; bağımsız denetim kapsamı dışında kalan şirketler için VUK uyarınca düzenlenmiş ve YMM/SMMM tarafından tasdik edilmiş finansal tablolar yeterlidir.

Yönetmeliğin 9. maddesi ise, **bankacılık sektöründeki toplam riski Kurulca belirlenen tutarın üzerinde olan** ve canlı olacak olarak izlenen müşteriler için **ilave belgeler** getirmektedir. **BDDK’nın 9 Aralık 2022 tarihli ve 10435 sayılı Kurul Kararı** ile bu eşik **200 milyon TL** olarak belirlenmiş ve 1 Ocak 2023’ten itibaren halen 200 milyon TL olarak uygulanmaktadır ancak güncellemelerin takibi yararlı olur. Bankalar Birliği Risk

Merkezi nezdindeki en güncel bilgilere göre nakdi ve gayri nakdi kredi riski toplamı 200 milyon TL ve üzerinde olan firmalardan, kredi tahsis aşamasında bankalar:

- Denetlenmiş en güncel finansal tablolar ile bağımsız denetim raporlarını,
- Bağımsız denetim kuruluşunun güvence raporunu içeren ve Yönetmelik ekinde yer alan analiz tablosunu,
- Anonim ortaklıklar için Sermaye Piyasası Kurulu II-17.1 Sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği’nde yer alan kurumsal yönetim ilkelerine uyum raporunu talep etmektedir. Ayrıca SPK kurumsal yönetim ilkelerine uyum raporu **borsada işlem gören** AŞ’ler için zaten zorunludur; halka açık olmayan AŞ’lerden de talep edilmesi BDDK’nın getirdiği özel bir yükümlülüktür.

Bu belgeler, kredi ilişkisi devam ettiği sürece genellikle **her yıl hesap dönemini izleyen dokuz ay içinde** yeniden alınmaya devam edilmektedir. Özellikle yüksek hacimli nakdi krediler veya teminat mektubu gibi gayri nakdi kredi kullanan işletmeler için bu süreç, yıl sonu denetim takvimini doğrudan şekillendirmektedir.

3. EPDK Kapsamında Bağımsız Denetim

Enerji sektöründe en sık karıştırılan konulardan biri, EPDK lisansı bulunan her şirketin otomatik olarak bağımsız denetime tabi olup olmadığıdır. Kısa yanıt: *faaliyet alanı ve kurulu güce göre değişmektedir.*

Konuya ilişkin temel düzenleme, **3 Mart 2015 tarihli ve 5507 sayılı “Enerji Piyasasında Faaliyet Gösteren Gerçek ve Tüzel Kişilerin Faaliyetlerini Bağımsız Denetim Kuruluşlarına Denetletmesi Hakkında Kurul Kararı** (R.G. 18 Mart 2015 / 29299) ve devamındaki ikincil düzenlemelerdir. Karar; elektrik ve doğal gaz piyasasında lisans, sertifika veya yetki belgesi sahibi şirketleri kapsam dahiline almakta, petrol ve LPG piyasası faaliyetlerini ise kapsam dışında tutmaktadır.

5507 sayılı Karar’ın 2. maddesi, elektrik piyasasında belirli şirketleri **doğrudan denetimden istisna** tutmuştur. Tesis bazında kurulu gücü 100 MW (mekanik) ve altında olan üretim lisansı sahipleri veya ön lisansı sahibi tüzel kişiler ile OSB Üretim ve OSB Dağıtım lisansı sahipleri bu istisna kapsamındadır. 100 MW üzerindeki üretim tesisleri ise 6434 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı (I) sayılı listede sayıldıklarından eşik gözetmeksizin doğrudan denetime tabidir; ayrıca 5507 Sayılı Karar uyarınca da denetime tabidirler. Ayrıca; Elektrik veya doğal gaz piyasasında faaliyet göstermek üzere Kurumdan lisans almış olan KİT’ler ile bunların müessese, bağlı ortaklık, işletme, işletme birimleri ve varlıklarının 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri uyarınca özelleştirilmesi halinde, bağımsız

denetim yükümlülüğü devir edildikleri yılı takip eden hesap döneminden itibaren başlar.

İstisna kapsamındaki şirketlerin bağımsız denetimden tamamen muaf olduğu sonucu çıkarılmamalıdır; bu şirketler, **11066 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile güncellenen genel denetim ölçütlerine** göre ayrıca değerlendirilir. Raporlama takvimi açısından kritik tarih ise, süre uzatımı yapılmaması halinde **15 Mayıs**’tır. Bu tarihe kadar imzalı bağımsız denetim raporu ile imzalı İzleme ve Değerlendirme Formu’nun EPDK’ya iletilmesi beklenmektedir; sürecin önceden planlanması son dakika sürprizlerini büyük ölçüde önler.

ÖZETLE

Bağımsız denetim yükümlülüğü tek bir mevzuata değil; **TTK-KGK, BDDK ve EPDK** düzenlemelerinin birlikte değerlendirilmesini gerektiren çok katmanlı bir çerçeveye dayanmaktadır. **11066 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı** ile yükseltilen yeni eşikler orta ölçekli işletmelerin önemli bir kısmını kapsam dışına çıkarırken; grup yapılanması, kredi ilişkileri ve sektörel düzenlemeler nedeniyle pek çok şirket için yükümlülük devam etmektedir. Eşik değerlerin yıl içinde yakından takibi, hem yıl sonu sürprizlerini önler hem de bankalar ve düzenleyici kurumlar nezdindeki süreçleri hızlandırır.

Ali Kartaş

Partner
Gümrük ve Dış Ticaret Hizmetleri

ali.kartas@tr.gt.com

Gözetim Uygulamasında İndirilemeyen KDV ve YMM Raporu Zorunluluğu: Rapor Hazırlama Esasları

24 Kasım 2023 Tarihli Cumhurbaşkanlığı kararı ile ithalatta ödenen üç mevzuat kapsamı KDV'nin indirim hakkı kaldırılmıştı.

31 Ocak 2026 Tarihli KDV Genel Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ ile de İndirilemeyecek KDV'nin tespiti için YMM raporu zorunluluğu getirildi.

MADDE 1- (1) İthalatta gözetim uygulanması hakkında ilgili mevzuat uyarınca, gözetim uygulanmasına tabi tutulan mallara ilişkin gümrük beyannamelerinde beyan olunan ve tevsik edilemeyen tutarlar ile bu tutarlar nedeniyle doğan ve katma değer vergisi matrahına dâhil olan her türlü vergi, resim, harç ve paylar dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin indirim hakkı kaldırılmıştır.

(2) İthalatta korunma önlemleri uygulanması hakkında ilgili mevzuat uyarınca korunma önlemi olarak uygulanan gümrük vergisi ve/veya ek mali mükellefiyetler, ithalatta haksız rekabetin önlenmesi hakkında ilgili mevzuat kapsamında uygulanan dampa karşı vergi ve telafi edici vergiler ile bu tutarlar nedeniyle doğan ve **katma değer vergisi matrahına dâhil olan** her türlü vergi, resim, harç ve paylar dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin indirim hakkı kaldırılmıştır.

İlgili karar ve Tebliğ incelendiğinde indirilmeyecek tutarın tespit edilebilmesi için KDV matrahının ne olduğu nelerin dahil olduğunun bilinmesi gerekmektedir.

İthalatta KDV'nin matrahı 3065 Sayılı KDV Kanununun 21. Maddesinde tanımlanmıştır.

İthalatta matrah:

Madde 21 - İthalatta verginin matrahı aşağıda gösterilen unsurların toplamıdır:

- a) İthal edilen malın gümrük vergisi tarhına esas olan kıymeti, gümrük vergisinin kıymet esasına göre alınmaması veya malın gümrük vergisinden muaf olması halinde sigorta ve navlun bedelleri dahil (CIF) değeri, bunun belli olmadığı hallerde malın gümrükçe tespit edilecek değeri,**
- b) İthalat sırasında ödenen her türlü vergi, resim, harç ve paylar,**
- c) Gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan diğer giderler ve ödemelerden vergilendirilmeyenler ile mal bedeli üzerinden hesaplanan fiyat farkı, kur farkı gibi ödemeler,**
- ç) 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 16'ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca (4. (I) sayılı listedeki malların (I-a Akaryakıt, I-b Yağlar) ithalinde, ödenecek özel tüketim vergisine karşılık olmak üzere türü, tutarı ve çözümüne ilişkin usul ve esasları Maliye Bakanlığınca belirlenmek suretiyle teminat alınır.) teminat karşılığı ithal edilen malın teminatının hesaplanmasına esas özel tüketim vergisi tutarı.**

İthalatta KDV'nin matrahı ile Cumhurbaşkanlığı kararını birleştirerek bir tablo yaparsak indirilecek KDV'nin çok basit bir şekilde tespit edilebildiğini görebiliriz.

KDV'NİN MATRAH UNSURLARI	Uygulama Detayı	Tutarlar	İndirilecek KDV %20	gözetim uygulamasına tabi tutulan mallara ilişkin gümrük beyannamelerinde beyan olunan ve teşvik edilemeyen tutarlar ile	bu tutarlar nedeniyle doğan ve katma değer vergisi matrahına dâhil olan her türlü vergi, resim, harç ve paylar	dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin indirim hakkı kaldırılmıştır.
Eşya Kıymeti		100.000	20.000			
Navlun		10.000	2.000			
Sigorta		3.000	600			
Vergiler	Gümrük Vergisi %10	11.300	2.260		3.000	600
	İlave Gümrük Vergisi %20	22.600	4.520		6.000	1.200
	Damga Vergisi 2.000TL	2.000	400			
Resimler						
Harçlar						
Paylar						
Gümrük beyannamesinin tescil tarihine kadar yapılan mal bedeli üzerinden hesap	Yurt Dışı diğer gider (gözetim Farkı), iskontolar			30.000		6.000
	Yurt İçi diğer gider	10.000	2.000			
	Fiyat farkı	10.000	2.000			
	Kur Farkı	10.000	2.000			
ÖTV	Yakıt					
	Yağ					
				İthalatta koruma önlemleri uygulanması hakkında ilgili mevzuat uyarınca koruma önlemi olarak uygulanan gümrük vergisi ve/veya ek mali mükellefiyetler, %10 olsa	$= (100.00 + 10.000 + 3.000 + 30.000) * 0,10$ $= 14.300$ hesaplanan vergi	2.860
				İthalatta haksız rekabetin önlenmesi hakkında ilgili mevzuat kapsamında uygulanan dampedinge karşı vergi ve telafi edici vergiler %10 olsa bu tutarlar nedeniyle doğan ve katma değer vergisi matrahına dâhil olan her türlü vergi, resim, harç ve paylar dolayısıyla ödenen katma değer vergisinin indirim hakkı kaldırılmıştır.	$= (100.00 + 10.000 + 3.000 + 30.000) * 0,10$ $= 14.300$ hesaplanan vergi	2.860

İndirilemeyecek KDV toplamı
13.520

Bununla beraber Cumhurbaşkanlığı kararında belirtilen mevzuatların detaylarına Ticaret Bakanlığı'nın sitesinden ulaşılabilmektedir.

<p>İthalatta gözetim uygulanması hakkında ilgili mevzuat uyarınca</p>	<p>Karar https://ticaret.gov.tr/data/5b89b18613b87618846c2306/%C4%B0thalatta%20G%C3%B6zetim%20Uygulanmas%C4%B1%20Hakk%C4%B1nda%20Karar.pdf</p> <p>Yönetmelik https://ticaret.gov.tr/data/5b89b18613b87618846c2306/%C4%B0thalatta%20G%C3%B6zetim%20Uygulamas%C4%B1%20Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi-De%C4%9Fi%C5%9Fiklik%20Dercedilmi%C5%9F.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gözetim Farkı
<p>İthalatta korunma önlemleri uygulanması hakkında ilgili mevzuat uyarınca</p>	<p>Karar https://ticaret.gov.tr/data/5b89b18613b87618846c2306/%C4%B0thalatta%20Korunma%20C3%96nlemleri%20Hakk%C4%B1nda%20Karar-De%C4%9Fi%C5%9Fiklik%20Dercedilmi%C5%9F.pdf</p> <p>Yönetmelik https://ticaret.gov.tr/data/5b89b18613b87618846c2306/%C4%B0thalatta%20Korunma%20C3%96nlemleri%20Y%C3%B6netmeli%C4%9Fi-De%C4%9Fi%C5%9Fiklik%20Dercedilmi%C5%9F_V2.pdf</p> <p>Korunma önlemi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • gümrük vergisinde artış yapılması, • ek mali mükellefiyet getirilmesi, • miktar/değer kısıtlaması, • tarife kontenjanı uygulaması veya bunların birlikte uygulanması şeklinde olabilir.
<p>İthalatta haksız rekabetin önlenmesi hakkında ilgili mevzuat kapsamında uygulanan</p>	<p>Kanun https://ticaret.gov.tr/data/5b88465d13b87711604c9323/%C4%B0thalatta%20Haks%C4%B1z%20Rekabetin%20%C3%96nlenmesi%20Hakk%C4%B1nda%20Kanun.pdf</p> <p>Tüm Sair Mevzuatı https://ticaret.gov.tr/ithalat/ticaret-politikasi-savunma-araclari/dampinge-ve-subvansiyon/dampinge-ve-subvansiyon-ulusal-mevzuat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dampinge karşı vergi ve • telafi edici vergi

Gümrük Beyannamesi incelerken beyanname üzerinde vergi açıklamaları yazmamakta sadece kodu gözükmemektedir. Kod açıklamalarını aşağıda bilginize sunuyoruz.

Gümrük Beyannamesindeki Vergi Kodları

0	Gümrük Vergisi	46	Katma Değer Vergisi-Teminat	81	Kaldırılan Vergi Artıkları
11	Eğitim, Gençlik, Spor ve Sağlık Vergisi	49	Nihai kullanım vergisi kdv si	82	Çeşitli Emanetler
12	Tek ve Maktu Vergi	50	Özel Tüketim Vergisi Iiste-II	83	Para Farkları
16	Gümrük Vergisi-Teminat	51	Özel Tüketim Vergisi Iiste-III	84	Kişi Borçları
19	Nihai kullanım vergisi	52	Özel Tüketim Vergisi Iiste-IV	85	Avans Artığı
20	Dampinge Karşı Vergi	56	Özel Tüketim Vergisi-Teminat	86	Saymanlık A.İ.H.
21	Sübvansiyona Karşı Vergi	58	İGV Nihai Kullanım	87	Ağaçlandırma Fonu
29	Çevre Vergisi	59	İlave Gümrük Vergisi	88	Diğer Harçlar
31	Akaryakıt Tüketim Vergisi	60	TRT Bandrol Ticari	89	Damga Vergisi
32	Teminatlı antidampinge için geçici	61	Telafi Edici Vergi (İhracat)	90	Gelir Vergisi
33	Anti-Dampinge KDV	65	Yurtdışı Harcı	91	Gecikme Zammı
34	Ek mali yükümlülük adet	70	Toplu Konut Fonu	92	Gelir ve Kurumlar Vergisi Fonu
35	Akaryakıt Fiyat İstikrar Fonu	71	Savunma Sanayi Destekleme Fonu	93	Özel Tüketim Vergisi Iiste-I
36	Ek Mali Yükümlülük-Teminat	72	Tütün Fonu	94	Vize harcı
37	Ek mali yükümlülük ÖTV	73	Eğitime Katkı Payı	95	Özel İşlem Vergisi
38	Ek mali yükümlülük KDV	74	İthalat Harcı	96	Bakanlık Hissesi
39	Ek Mali Yükümlülük	75	TRT Bandrol	97	Fikir Sanat ve Kültür Stopajı
40	Katma Değer Vergisi	76	Para Cezaları	98	Avukatlık ve vekalet ücretleri
41	Ek Vergi	77	Dağıtılabacak Para Cezaları	99	Memur Yollukları
42	1321-Alkollü içeceklerden alınan ek vergi	78	Fazla Mesai	KF	KKDF
43	1323-Oyun kağıdı.ve Rönt.Film.alınan ek vergi	79	Faiz		
44	Ek Fon	80	Çeşitli Gelir		

Hilal Baltacı

Direktör
Pazarlama ve İletişim

hilal.baltaci@tr.gt.com

IBR 2026 1. Çeyrek: Türk İş Dünyası İki Kutup Arasında

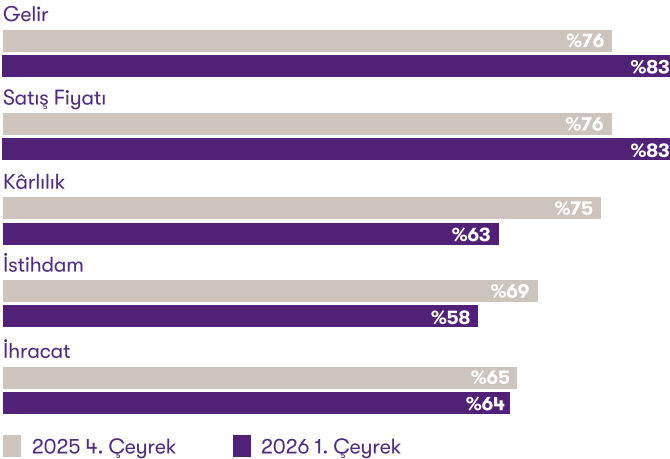
Vergi yükü ve dijital denetim baskısı artarken güven zayıflıyor

Grant Thornton International tarafından her çeyrek tekrarlanan IBR – International Business Reports araştırmasının 2026 ilk çeyrek sonuçlarına göre, global iyimserlik bir önceki çeyrek sonuçlarına göre 6 puan azalarak %68'e geriledi. Türkiye'de yaşanan değişim ise 2 puanlık düşüşle %51'i işaret ediyor.

Grant Thornton Türkiye Vergi Bölüm Başkanı Ahmet Cangöz bu durumu şöyle değerlendiriyor:

Temel Göstergeler: Gelir Artıyor, Kârlılık Sıkışıyor

Sonuçlara bakılırsa, Türk iş dünyasının iyimserler ve kötümserler olarak hemen hemen eşit düzeyde ikiye bölündüğünü belirtebiliriz. Bir önceki çeyrekte daha güçlü gibi görünen güven zayıflamış durumda.

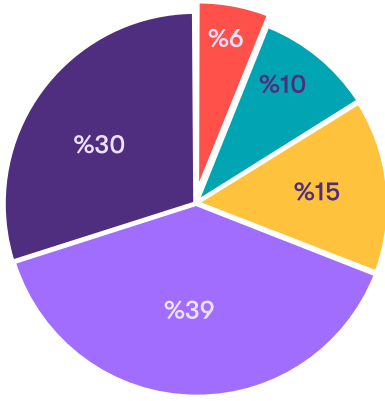
66

Gelir artış beklentisinin yüksek seyretmesine karşın kârlılık ve istihdam beklentisindeki 12 ve 11 puanlık keskin düşüşler, işletmelerin büyümeye rağmen maliyet baskısını karşılamakta güçlük çekeceklerine işaret ediyor. Bu değerlendirmelerde verimlilik azalışı ve maliyet enflasyonu öngörüsü olabilir. İran ile başlayan jeopolitik gerilim bu tabloyu daha da karmaşık bir görünüme sürüklüyor. Bu ortamda vergi planlaması ve nakit akışı yönetimi stratejik öncelik haline geliyor.”

1. Enflasyon Muhasebesi Ertelemesi: Risk Hafife mi Alınıyor?

Enflasyon muhasebesi ertelemesinin reel kazançlar yerine nominal kârlar üzerinden vergilendirmeye yol açacağı göz önüne alındığında, katılımcıların büyük çoğunluğu (%69) hiç endişe duymadığını ya da yalnızca kısıtlı düzeyde endişe duyduğunu ifade etti. Buna karşın %31'lik bir kesim orta-üst düzeyde endişeli olduğunu belirtiyor.

Enflasyon Muhasebesi Ertelemesi Endişe Düzeyi

- %30** hiç endişeli değil
- %39** kısıtlı endişe duyuyor
- %15** endişeli
- %10** çok endişeli
- %6** kritik düzeyde endişeli
- Hiç endişeli değil (%30)**
- Kısıtlı endişe (%39)**
- Endişeli (15)**
- Çok endişeli (%10)**
- Kritik düzeyde endişeli (%6)**

Ahmet Cangöz, geçtiğimiz yıl yaşanan uygulama güçlüklerinin yarattığı travmanın etkisiyle enflasyon muhasebesi ertelemesinin iyimserlikle karşılandığını kabul ediyor; ancak kalıcı enflasyonun etkilerine dikkat edilmesi konusunda uyarıyor.

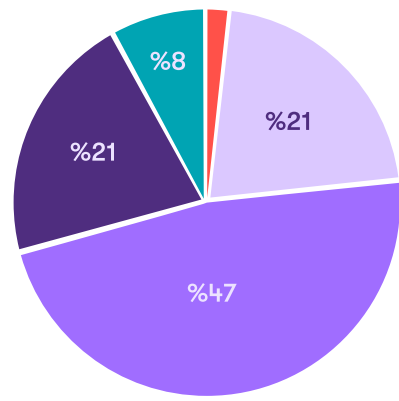
66

Bu sonuçlar, özkaynakların erimesi riskinin henüz tam anlamıyla kavranmadığına işaret ediyor. Enflasyon muhasebesi, işletmelerin gerçek kârlılığını ve yatırım kapasitesini korumak açısından son derece kritik bir araç. Ertelemenin uzaması, özellikle yüksek enflasyon ortamında, sermaye tabanını sessiz sedasız aşındırabilir ve bu riski bugünden fiyatlamayan işletmeler ilerleyen dönemde zor kararlarla yüzleşmek zorunda kalabilir.”

2. Asgari Kurumlar Vergisi ve Pillar 2: Yük Orta-Ağır Bekleniyor

2026 itibarıyla yürürlüğe giren %10 Yerel Asgari Kurumlar Vergisi ve Küresel Asgari Vergi (Pillar 2) düzenlemelerinin toplam vergi yükü ve nakit akışı üzerindeki etkisi sorulduğunda, katılımcıların %70'i orta veya üzeri bir etki beklediğini ortaya koydu.

%10 Asgari Kurumlar Vergisi & Pillar 2 Vergi Yükü Etki Beklentisi

- %8** etki beklemiyor
- %21** düşük etki bekliyor
- %47** orta düzeyde etki bekliyor
- %21** yüksek etki bekliyor
- %2** kritik düzeyde etki bekliyor
- Etki yok (%8)**
- Düşük etki (%21)**
- Orta düzeyde etki (%47)**
- Yüksek etki (%21)**
- Kritik etki (%2)**

Ahmet Cangöz, konunun teknik uyum meselesinin ötesinde olduğunu belirterek etkin bir vergi planlamasının hayata geçirilmesinin önemine işaret ediyor.

66

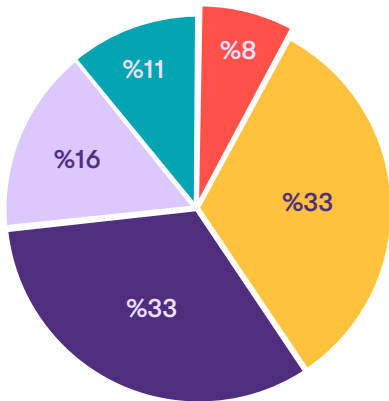
Katılımcıların %70'inin orta-üzeri etki beklentisi, bu düzenlemelerin salt teknik bir uyum meselesi olmadığını, işletmelerin nakit akış planlamasını ve yapısal vergi stratejilerini yeniden gözden geçirmesini zorunlu kıldığını açıkça ortaya koyuyor. Özellikle çok uluslu yapıya sahip ya da global operasyonları olan şirketler için Pillar 2 hesaplamalarının doğru yapılması ve etkin bir vergi planlamasının hayata geçirilmesi büyük önem taşıyor.”

3. Dijital Denetim ve Vergi Teknolojisi: Hazırlık Süreci Hızlanıyor

Gelir İdaresi'nin e-defter ve e-fatura analizlerinde yapay zekâ kullanımını artırmasıyla birlikte, işletmelerin uyum yatırımlarına verdiği öncelik de yükseliyor. Katılımcıların %74'ü bu alanda orta-yüksek-kritik öncelik atadığını belirtiyor. Bu eğilim yalnızca vergi mükellefi şirketleri değil, onlara denetim ve danışmanlık hizmeti sunan kuruluşları da doğrudan etkiliyor: GİB'in artan dijital denetim kapasitesi karşısında hizmet sağlayıcıların teknolojiyi özümsemeleri, müşterilerine etkin destek sunabilmelerinin ön koşulu haline geliyor.

Vergi Teknolojisi & Dış Danışmanlık Yatırım Önceliği

- %11** düşük öncelik - sistemler hazır
- %16** düşük - orta öncelik
- %33** orta öncelik - güncellemeler değerlendiriliyor
- %33** yüksek öncelik - aksiyon gerekli
- %8** kritik - önemli yatırım gerekiyor
- Düşük öncelik (Hazır) (%11)**
- Düşük - orta öncelik (%16)**
- Orta öncelik (%33)**
- Yüksek öncelik (%33)**
- Kritik (Büyük yatırım) (%8)**

Ahmet Cangöz'e göre işletmelerin vergi teknolojisine yatırım yapmaları gerekli ama yeterli değil; dış danışmanların da teknolojik etkinliklerini artırmaları kaçınılmaz görünüyor.

66

Maliye'nin yapay zekâ destekli denetim kapasitesinin hızla genişlediği bu dönemde hem vergi mükellefi işletmelerin hem de onlara denetim ve danışmanlık hizmeti sunan kuruluşların uyum yükümlülüklerini yalnızca reaktif değil, proaktif bir perspektifle ele alması kaçınılmaz hale geliyor. Vergi mükelleflerinin dijital denetim karşısındaki hazırlık düzeyi, artık seçtikleri danışmanın teknolojik yetkinliğiyle doğrudan bağlantılı. Vergi teknolojisi yatırımları hem mükellefler hem de hizmet sağlayıcılar için tercih olmaktan çıkıp zorunluluk haline geliyor. Dijital dönüşümü içselleştiren danışmanlık firmalarının sunduğu katma değer, analitik derinlik ve otomasyon kabiliyetiyle çok daha güçlü bir zemine oturacak; bu da sektörde rekabeti ve hizmet kalitesini yukarı taşıyacak."

Araştırma Hakkında: IBR (International Business Reports), Grant Thornton International tarafından her çeyrek küresel ölçekte yürütülen bir iş güveni araştırmasıdır. 2026 1. çeyrek Türkiye verileri 17 Şubat – 1 Nisan 2026 tarihleri arasında toplandı. Bu çeyrekte Türkiye'den 89 üst düzey yönetici araştırmaya katılım sağladı.

Grant Thornton

www.grantthornton.com.tr

OFİSLERİMİZ

İSTANBUL

Reşit Paşa Mahallesi
Park Plaza, Eski Büyükdere
Caddesi, No:14 K:10
Maslak/Sarıyer

T : 0 212 373 00 00
F : 0 212 291 77 97

ANKARA

Tepe Prime İş Merkezi
Mustafa Kemal Mah. Eskişehir
Yolu 7. Km No:266B, Kat:12
Sığıştı/Ankara

T : 0 312 219 16 50
F : 0 312 219 16 60

İZMİR

Akdeniz Mahallesi
1353. Sokak No:2
Armesa İş Merkezi K: 3/32
Konak/İzmir

T : 0 232 489 78 48
F : 0 232 489 78 48

BURSA

Balat Mahallesi
Sıhhiye Caddesi
Ofis 4200 Sitesi No:2/37
Nilüfer/Bursa

T : 0 224 249 53 70
F : 0 224 249 53 76

© 2026 Grant Thornton Türkiye. Tüm hakları saklıdır.
Bu yayında geçen "Grant Thornton", Grant Thornton üye firmalarının bağlı bulunduğu ve çatısı altında denetim, vergi ve danışmanlık hizmetleri verdikleri markaya işaret etmektedir. Grant Thornton Türkiye, Grant Thornton International Ltd (GTIL) üye kuruluşudur. GTIL ve üye firmalar dünya çapında bir ortaklık değildir. GTIL ve üye firmalar, kendi başlarına, bağımsız yasal kuruluşlardır. Hizmetler, üye firmalar tarafından sağlanır. GTIL herhangi bir müşteriye hizmet sunmaz. GTIL ve üye firmalar birbirlerinden sorumlu değildir.